

DIAGNOZA POTRZEB SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ - RAPORT

Diagnoza potrzeb społecznych i potencjału
mieszkańców Gminy i Miasta Łobez

Streszczenie

W celu pełnego i rzetelnego określenia katalogu potrzeb mieszkańców gminy Łobez w zakresie usług społecznych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie (dalej MGOPS) powierzył zadanie przeprowadzenia diagnozy Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o. o. w Szczecinie. Proces realizacji badania diagnostycznego prowadzony był w terminie 13 - 22 grudnia 2021 roku.

Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego
Przedsiębiorstwo Społeczne sp. z o.o.
ul. Księcia Józefa Poniatowskiego 33d
71-111 Szczecin
<http://www.crsg.pl/>

Spis treści

1. WSTĘP (założenia diagnozy)	2
2. Opis zastosowanych procedur metodologicznych.....	5
3. Usługi społeczne w kontekście przeobrażeń polityki społecznej.....	8
4. Analiza danych zastanych	11
5. Wnioski z badań	47
6. Rekomendacje.....	85

1. WSTĘP (założenia diagnozy)

USTAWA z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (dalej Ustawa o CUS) stwarza instytucjonalno-prawne ramy dla skierowania lokalnej energii społecznej oraz konsolidacji rozproszonych inicjatyw samorządowych, tak aby uruchomić proces kroczącej zmiany systemowej polegającej na integracji i rozwoju usług społecznych użyteczności publicznej, adresowanych do ogółu mieszkańców.

USTAWA z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (dalej Ustawa o CUS) stwarza instytucjonalno-prawne ramy dla skierowania lokalnej energii społecznej oraz konsolidacji rozproszonych inicjatyw samorządowych, tak aby uruchomić proces kroczącej zmiany systemowej polegającej na integracji i rozwoju usług społecznych użyteczności publicznej, adresowanych do ogółu mieszkańców.

W myśl założeń ustawy o CUS wsparcie usługowe ma być organizowane na poziomie lokalnym w sposób kompleksowy a zarazem spersonalizowany, zgodnie z zasadą podmiotowego traktowania mieszkańców. Nowe know-how potrzebne jest tu nie tylko przy tworzeniu centrów i integrowaniu usług społecznych – rozproszonych obecnie w różnych podsystemach – lecz także w zakresie metodyki współdziałania z mieszkańcami: diagnozowania potrzeb i realizowania wsparcia usługowego w sposób odpowiadający potrzebom poszczególnych mieszkańców, rodzin i środowisk.

Jednym z zadań realizowanych przez centrum usług społecznych jest przeprowadzenie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych (art. 21 ustawy o CUS).

Diagnoza jest przygotowywana na potrzeby gminy – w celu dostarczenia władzom gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Na podstawie tych informacji rada gminy, opracowując program usług społecznych, będzie mogła trafniej odpowiedzieć na rzeczywiste potrzeby mieszkańców w zakresie usług społecznych. Jednym z istotnych efektów diagnozy jest stworzenie i rozwój bazy informacji o dostępnych na obszarze działania centrum usługach społecznych. Dzięki trafnej i rzetelnej diagnozie centrum ma szansę spełnić zasady, które określa art. 14 ustawy o CUS: powszechności, podmiotowości, jakości, kompleksowości, współpracy, pomocniczości, wzmacniania więzi społecznych.¹

W celu pełnego i rzetelnego określenia katalogu potrzeb mieszkańców gminy Łobez w zakresie usług społecznych Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łobzie (dalej MGOPS) powierzył zadanie przeprowadzenia diagnozy Centrum Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Przedsiębiorstwo Społeczne Sp. z o. o. w Szczecinie. Proces realizacji badania diagnostycznego prowadzony był w terminie 13 - 22 grudnia 2021 roku. Każdy etap realizacji badania poddany został niezbędnej konsultacji z pracownikami MGOPS w Łobzie – koncepcja badawcza i propozycje metodologiczne do badania, opracowanie narzędzi, dystrybucja kwestionariuszy ankiety w wersji internetowej, komunikowanie o prowadzonej diagnozie, zebranie materiału badawczego, analiza danych, przygotowanie raportu.

Zgodnie z zaleceniami zamawiającego, tj. MGOPS w Łobzie, niniejsza diagnoza zawiera opis wyników badań, precyzuje potrzeby wspólnoty

---

¹ DIAGNOZA POTRZEB I POTENCJAŁU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ W ZAKRESIE USŁUG SPOŁECZNYCH, broszura pod red. Prof. Marka Rymszy, wydana przez Kancelarię Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2020, s.7.

samorządowej w zakresie usług społecznych i działań wspierających, a także wskazuje zasoby organizacji pozarządowych służących zaspokajaniu potrzeb w zakresie usług społecznych i działań wspierających.

2. Opis zastosowanych procedur metodologicznych

Zaproponowana koncepcja badania, na podstawie wyników którego powstało niniejsze opracowanie, obejmowała następujące etapy:

Badanie I – analiza danych zastanych. Przeprowadzenie spisu organizacji działających w gminie i powiecie oraz w obszarze funkcjonalnym OPS/CUS. Cel badania: zinwentaryzowanie organizacji działających w gminie i powiecie świadczących szeroko rozumiane usługi społeczne

Badanie II – analiza desk reaserch. Cel badania: wskazanie potrzeb w zakresie świadczonych usług społecznych i działań wspierających. Analiza kluczowych dokumentów w zakresie polityki społecznej (m.in. Strategia Rozwoju Gminy Łobez, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminny Program Wspierania Rodziny, Program współpracy z organizacjami pozarządowymi, wszystkich programów wykonawczych i sprawozdań w zakresie polityki społecznej funkcjonujących w gminie Łobez, oceny zasobów pomocy społecznej) w odniesieniu do potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych w Gminie Łobez i działań wspierających ich realizację.

Badanie III – indywidualne wywiady pogłębione (IDI) wśród mieszkańców Gminy i Miasta Łobez. Szacowana ilość próby to minimum 40 jednostek. Cel badania: analiza potrzeb mieszkańców w zakresie usług społecznych i działań wspierających z wykorzystaniem potencjału organizacji pozarządowych, z uwzględnieniem zasobów organizacji pozarządowych służących zaspokajaniu potrzeb w omawianym zakresie.

Badanie IV - ankieta przeprowadzona metodą mix mode w ilości 300 szt. Badanie terenowe rozpoczęto od ankiety internetowej CAWI skierowanej do wszystkich zinwentaryzowanych podmiotów, następnie do udziału w wywiadach

telefonicznych CATI zostali zaproszeni realizatorzy usług dla poszczególnych grup beneficjentów: PESIS, podmioty publiczne i prywatne. Badanie uzupełniła ankieta audytoryjna z beneficjentami usług, będącymi podopiecznymi podmiotów systemu usług społecznych.

Badanie V - zogniskowany wywiad grupowy (analiza jakościowa w postaci FGI) dla jednej grupy składającej się z 10 osób (grupy dostosowanej do obszaru wsparcia oferowanego w ramach CUS, tj. obszar wsparcia seniorów, osób z niepełnosprawnością, rodzin dysfunkcyjnych i działania wspierające). Zakładanym celem badania była próba określenia sensu, znaczenia, jakie badani przypisują określonym zjawiskom, wartościom, celem poznania opinii i spostrzeżeń badanych co do potrzeb wspólnoty samorządowej z uwagi na wykonywany zawód, charakter pracy, gdzie na co dzień mają do czynienia z potrzebami w zakresie usług społecznych i działań wspierających. Ponadto, badanie pozwoliło określić dynamikę grupy i przez to stawić odpowiedzi na pytanie o szanse współpracy, wspólnego rozwiązywania problemów w zakresie potrzeb wspólnoty samorządowej, w zakresie usług społecznych i działań wspierających w Gminie i Mieście Łobez.

Diagnoza przeprowadzona została zarówno na podstawie jakościowych i ilościowych badań reaktywnych, jak i badań niereaktywnych - analiza danych zastanych, co pozwoliło na kompleksowe uchwycenie badanych zjawisk.

Badania terenowe poprzedzone były analizą *desk research*. Jest to niereaktywna metoda badań polegająca na analizie danych zastanych, takich jak lokalne raporty i sprawozdania, dokumenty strategiczne, zrealizowane analizy i diagnozy. Zasadniczą część analizy desk research oparto na danych z oceny zasobów pomocy społecznej za lata 2017–2020, oraz Strategii Rozwiązywania

Problemów Społecznych w gminie Łobez na lata 2019-2029, Strategii Rozwoju Gminy Łobez na lata 2021 – 2027. Włączanie danych do badania poprzedzała ocena ich wiarygodności, rzetelności i aktualności. Analiza wybranego materiału była prowadzona pod kątem celów i postawionych pytań badawczych. Wyniki badania desk research ustanowiły kontekst dla terenowej części projektu. Wiedza na temat kontekstu systemu usług społecznych była podstawą do właściwego zaprojektowania próby badawczej oraz narzędzi badawczych. Ponadto informacje uzyskane dzięki badaniom *desk research* zostały zestawione z wynikami badań reaktywnych i wykorzystane podczas opracowania raportu końcowego. Kolejnym etapem projektu badawczego było przeprowadzenie badań terenowych opisanych poniżej, w podziale na metody ilościowe i jakościowe.

Na poziomie planowania diagnozy przyjęto następujące pytania badawcze:

- Jakie potrzeby społeczne występują w gminie?
- Na które z tych potrzeb może odpowiedzieć działalność CUS?
- Jakie rozwiązania/usługi należy wprowadzić w celu zaspokojenia potrzeb społecznych?
- Jaki potencjał (instytucji, organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, podmiotów prywatnych) może wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności?

3. Usługi społeczne w kontekście przeobrażeń polityki społecznej

Konieczność rozwoju usług społecznych stanowi odpowiedź na aktualne wyzwania społeczne w Polsce i Unii Europejskiej. Rozwiązania oparte na usługach społecznych (szerzej publicznych) bardziej pasują do postindustrialnej rzeczywistości i nowego modelu społecznego. Dlatego współcześnie termin państwo opiekuńcze (*welfare state*) coraz częściej zastępuje się pojęciem „*social services state*”, bardziej oddającym specyfikę skoncentrowanej na usługach polityki społecznej. W stopniowo wyłaniającym się nowym podejściu do polityki społecznej warto zaznaczyć przynajmniej trzy istotne trendy, które są realnym powodem do inwestowania w sektor usług społecznych, różnorodność instytucjonalną w dostarczaniu i produkcji usług społecznych.

Odpowiedzialność za realizację zadań i usług społecznych rozkłada się na większą liczbę podmiotów działających w ramach różnych sektorów. Pluralizacja dotyczy szczególnie trzech obszarów – po pierwsze, instytucji realizujących zadania społeczne, po drugie, instrumentów finansowania, po trzecie, form i sposobów realizacji, czyli usług społecznych. Zakłada się, że w celu większej skuteczności działań społecznych administracja publiczna powinna w większym stopniu wykorzystywać aktywne społeczeństwo obywatelskie (np. poprzez tworzenie partnerskich relacji między państwem a organizacjami pozarządowymi). Z kolei na styku rynku i polityki społecznej tworzy się specyficzna forma przedsiębiorczości – ekonomia społeczna.

W 2019 r. po przyjęciu przez Sejm RP ustawy „O realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych” (19.07.2019 r.) nastąpiło uporządkowanie definicyjne i prawne sfery usług społecznych. Do tej pory to pojęcie „usługi

społeczne” było powszechnie używane w dyskursie naukowym i literaturze przedmiotu, ale było nieobecne w krajowym obrocie prawnym. Wprowadzenie legalnej definicji usług społecznych ma charakter opisowy i polega na wyliczeniu usług zaliczanych do tej kategorii. Definicją z założenia objęte zostały wszystkie usługi pomocy społecznej (w tym praca socjalna), ale także inne usługi, a w pierwszej kolejności asystentura rodziny i usługi opiekuńcze dla seniorów.

„Usługi społeczne” jako pojęcie prawne jest kategorią szerszą niż „usługi pomocy społecznej”, ale węższą niż „usługi świadczone w interesie ogólnym” czy „usługi użyteczności publicznej”. Kategorią tą zostały objęte usługi świadczone w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami. Zakres przedmiotowy pojęcia „usługi społeczne” został powiązany z definicją legalną zawodów pomocowych w ten sposób, że docelowo usługami społecznymi będą usługi świadczone co do zasady przez przedstawicieli zawodów pomocowych. Regulacje dotyczące zawodów pomocowych jest ujęta w odrębnej ustawie regulującej funkcjonowanie centrów usług społecznych. Celem tego aktu prawnego jest integracja i profesjonalizacja usług społecznych i zarazem zwiększenie elastyczności władz samorządowych w organizacji ich świadczenia na poziomie lokalnym i w konsekwencji – zapewnienie mieszkańcom szerszej i zarazem prostszej dostępności tychże usług. Usługi społeczne to termin szerszy niż usługi pomocy społecznej, ale węższy niż usługi użyteczności publicznej. Obejmują problematykę z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,

- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

4. Analiza danych zastanych

Niniejszy rozdział zawiera krótkie zestawienie najważniejszych informacji na temat sytuacji społecznej Gminy Łobez, zwłaszcza pod kątem świadczenia dotychczasowych i projektowania nowych usług społecznych. Przede wszystkim obejmują one syntetyczną diagnozę społeczną miasta, ale również informacje na temat kluczowych usług i usługodawców. Prezentowane informacje zostały pozyskane na etapie Analizy danych zastanych (*desk research*), a więc opracowano je na podstawie dostępnych źródeł informacji: danych statystycznych, dokumentów strategicznych i programowych, raportów z badań, analiz i innych podobnych opracowań.

Opis obszaru objętego diagnozą

Gmina Łobez to gmina miejsko-wiejska, należąca do województwa zachodniopomorskiego. Położona jest na Wysoczyźnie Łobeskiej i Pojezierzu Drawskim, nad rzeką Regą. Gmina, jako jednostka samorządu terytorialnego, wchodzi w skład powiatu łobeskiego.

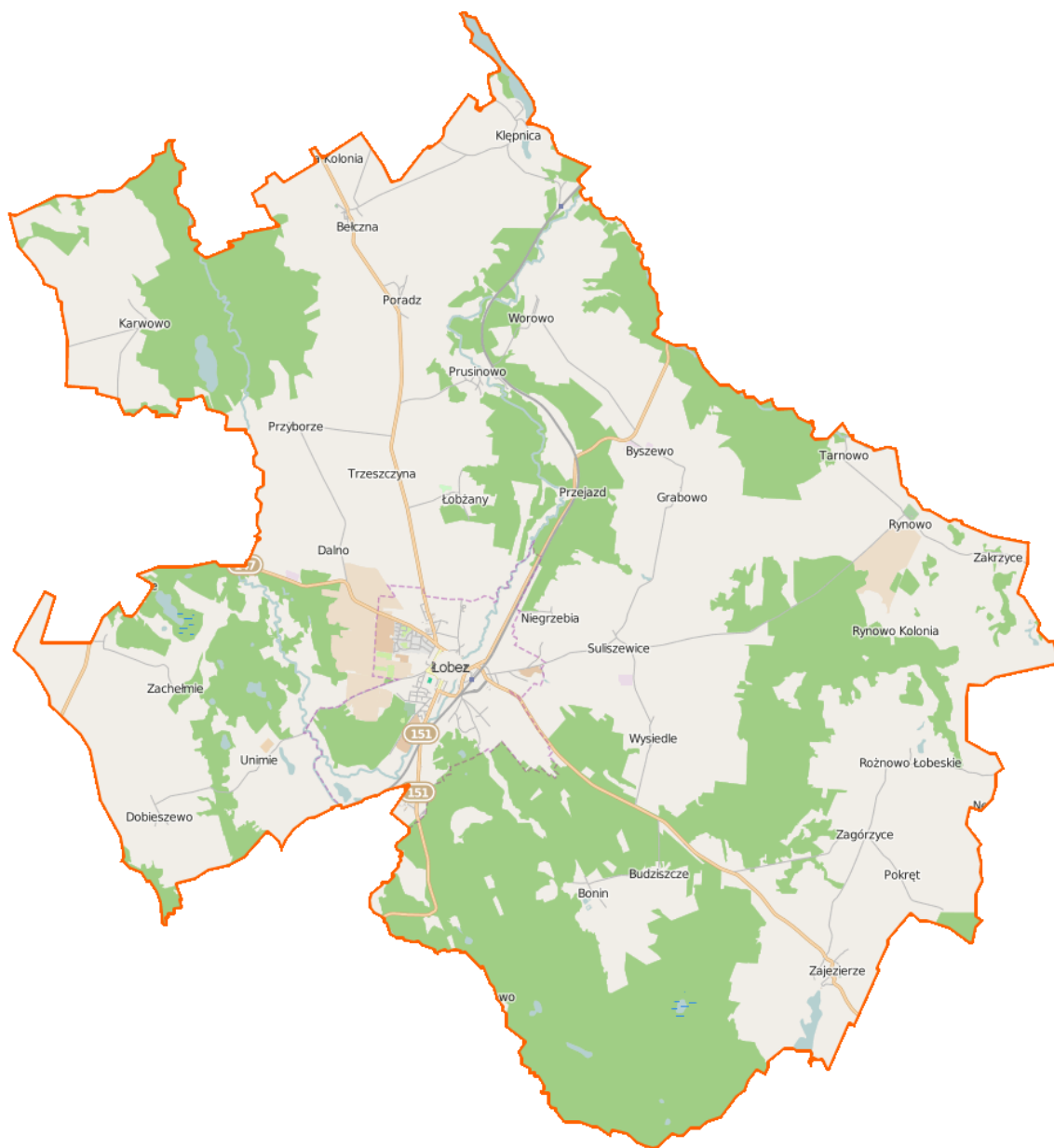
Sąsiednie gminy to: Radowo Małe, Resko, Węgorzyno, Dobra, które zlokalizowane są w powiecie łobeskim, Drawsko Pomorskie należące do powiatu drawskiego oraz Brzeźno i Świdwin, położone w powiecie świdwińskim.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Łobez na tle województwa zachodniopomorskiego

Powierzchnia Gminy wynosi 227,4 km², z czego powierzchnia miasta Łobez, wynosi 12,84 km². Tereny wiejskie zajmują około 214,56 km². Siedzibą Gminy jest miasto Łobez. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw i 30 miejscowości. Miejscowości sołeckie to: Bełczna, Bonin, Dalno, Dobieszewo, Grabowo, Karwowo, Klępnica, Łobżany, Meszne, Niegrzebia, Poradz, Prusinowo, Rożnowo Łobeskie, Rynowo, Suliszewice, Tarnowo, Unimie, Worowo, Wysiedle, Zagórzycze, Zajezierze.

Rysunek 2. Mapa Gminy Łobez

Przez teren Gminy Łobez przebiegają drogi wojewódzkie nr 147, 146, 148 oraz 151, które tworzą istotne połączenie samochodowe na trasie Gorzów Wielkopolski – Kołobrzeg. W Gminie znajduje się również ważny szlak komunikacyjny – linia kolejowa nr 202 Stargard – Gdańsk Główny.

Transport autobusowy zapewniany jest przez PKS Gryfice oraz PKS Złocieniec. Na terenie Gminy działają także prywatni przewoźnicy, którzy zapewniają transport publiczny. Niewielkie odległości: do Bałtyku (70 km do Kołobrzegu), do granicy zachodniej (80 km do Szczecina i 90 km do Kołbaskowa) oraz do międzynarodowego lotniska w Goleniowie (60 km), sprzyjają kontaktom gospodarczym i turystycznym. Główne drogi wyjazdowe z miasta prowadzą do Węgorzyna, Nowogardu, Reska, Świdwina i Drawska Pomorskiego.

Korzystna, centralna lokalizacja Gminy Łobez na mapie województwa zachodniopomorskiego pod względem dostępności oraz komunikacji, tworzy dogodne warunki rozwojowe i jest szansą Gminy na przyciągnięcie potencjalnych inwestorów, mieszkańców i turystów.

Gmina Łobez ma rolniczy charakter gospodarczy. Grunty rolne stanowią 55% jej powierzchni. W większości są to wielkoobszarowe pola uprawne.

Uwarunkowania Demograficzne

Według danych GUS na dzień 31.12.2020 r. w Gminie Łobez zamieszkiwało 13.815 osób, w tym 7.032 kobiet i 6.783 mężczyzn. Prawie $\frac{3}{4}$ ludności (dokładnie 72,7%) zamieszkuje w mieście Łobez, a tylko 27% pozostałe miejscowości. Spośród 30 miejscowości w 5 liczba ludności mieści się w przedziale 200 – 500 osób, w 11 miejscowościach liczba mieszkańców jest w przedziale 100 – 200, zaś w 9 wsiach liczba mieszkańców jest mniejsza niż 50. Średnia gęstość zaludnienia w Gminie Łobez wynosi 60,7 mieszkańców/km², a na obszarze wiejskim 17,5 mieszkańców/km².

Od roku 2016 w Gminie odnotowuje się stały spadek liczby ludności. Jest to zjawisko negatywne, ponieważ czynnikiem w dużym stopniu mającym wpływ na rozwój społeczno- gospodarczy są zasoby ludzkie.

W odniesieniu do danych na dzień 31 grudnia 2020 r. zaobserwowano niewielki spadek liczby ludności o 48 osób. Odływ ludności z roku 2019 wynosi 186 osób.

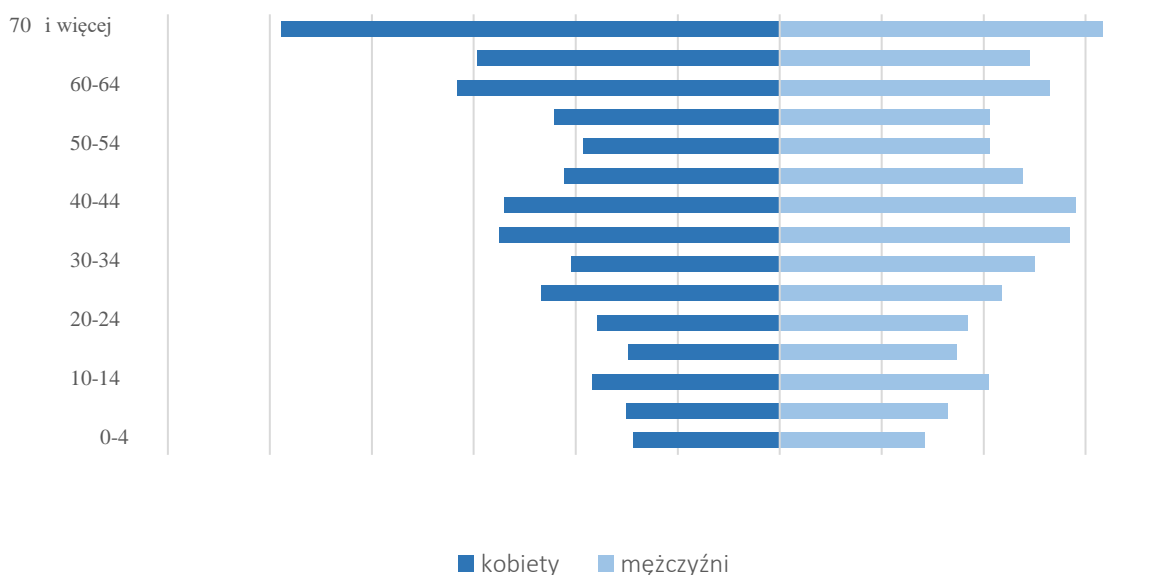
Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Łobez

Rok	Kobiety		Mężczyźni		Razem
	na terenie	w mieście	na terenie	w mieście	
2016	2.146	5.394	1.756	4.980	14.276
2017	2.348	5.178	1.888	4.720	14.134
2018	1.794	5.198	2.246	4.811	14.049
2019	1.781	5.274	2.016	4.792	13.863
2020	1.781	5.251	1.986	4.797	13.815

Źródło: GUS

Od roku 2016 do 2020 liczba mieszkańców Gminy Łobez zmalała o 0,97%. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,5 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w Gminie Łobez, ludność na dzień 31.12.2020 r.

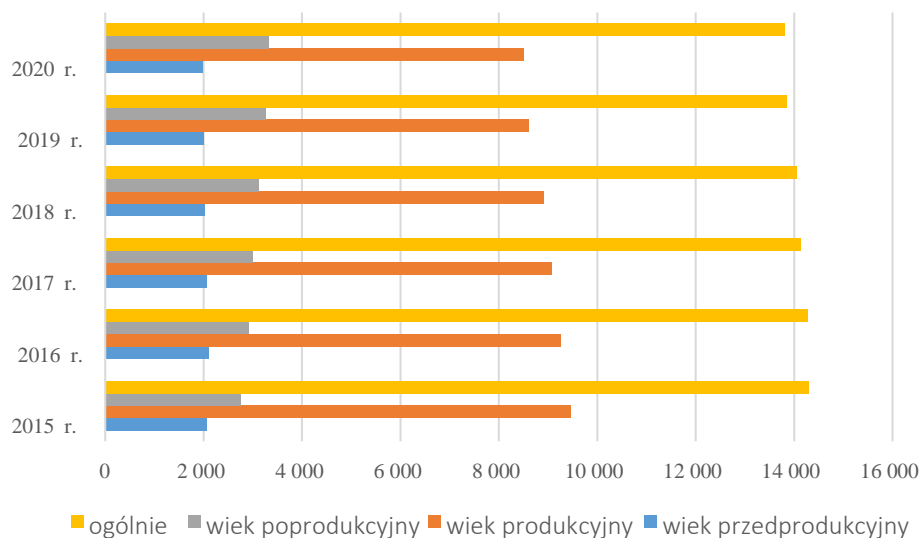

Źródło: GUS

Kształt piramidy wieku pokazuje aktualny stan wieku danego społeczeństwa, a także mówi o przyszłej jego strukturze. W przypadku Gminy Łobez niepokojąca jest wąska podstawa piramidy. Oznacza ona małą liczebność roczników młodych, czego skutkiem może być jeszcze mniej urodzeń w przyszłości. Jednocześnie zwiększy się liczebność roczników starszych, czyli starzenie się społeczeństwa. Piramida wieku dla ludności Gminy Łobez ma charakter regresywny.

Wykres 2. Struktura mieszkańców Gminy Łobez, ludność na dzień 31.12.2020 r.

Źródło: GUS

Na powyższym wykresie zaznaczona została struktura wieku mieszkańców Gminy. Największą grupę osób stanowią osoby w wieku produkcyjnym, natomiast drugą co do wielkości grupą są osoby w wieku poprodukcyjnym. Opisana sytuacja potwierdza wskazany przy piramidzie wieku wniosek, że Gmina Łobez ma do czynienia ze starzejącym się społeczeństwem.

Mieszkańcy Gminy Łobez zawarli w 2019 roku 60 małżeństw, co odpowiada 4,3 małżeństwom na 1000 mieszkańców, a w roku 2020 zawarli 35 małżeństw, co odpowiada 2,5 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Są to wartości niższe od analogicznych wskaźników zarówno dla województwa zachodniopomorskiego oraz znacznie niższe od wartości dla Polski. Struktura mieszkańców wg stanu

cywilnego Gminy Łobez przedstawia się następująco: 28,6% mieszkańców jest stanu wolnego, 52,7% żyje w małżeństwie, 5,2% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,3% to wdowy/wdowcy.

Gmina Łobez od kilku lat odnotowuje ujemny przyrost naturalny. W roku 2017 przyrost naturalny wynosił -31 mieszkańców, w 2018 r. wynosił -49 mieszkańców, w 2019 r. odnotowano przyrost naturalny wynoszący -34 mieszkańców, natomiast w 2020 r. aż -95 mieszkańców. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyrost naturalny Gminy Łobez zaprezentowano w tabeli poniżej.

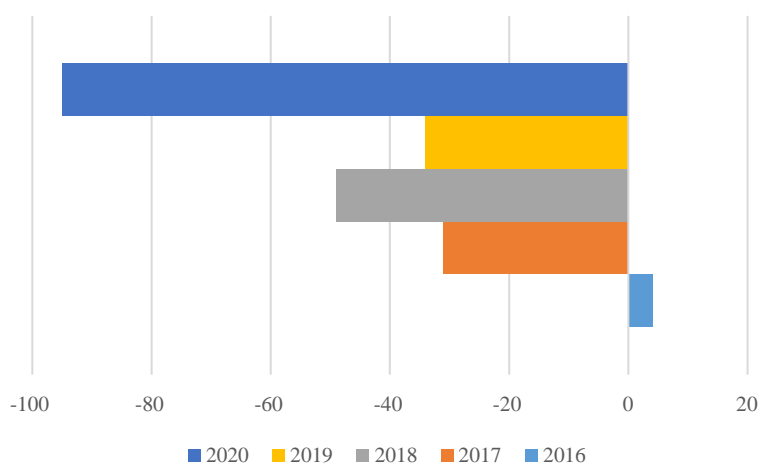
Tabela 3. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców w Gminie Łobez

Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
2,18	3,48	2,43	6,89

Źródło: GUS

W 2020 roku urodziło się 103 dzieci, w tym 49 dziewczynek i 54 chłopców.

Wykres 3. Przyrost naturalny w Gminie Łobze

Źródło: GUS

Proces starzenia się społeczeństwa jest tendencją ogólnopolską i zjawiskiem niekorzystnym, które wymusza na samorządach podjęcie odpowiedniej polityki

senioralnej. Nie bez znaczenia dla tak znacznego zmniejszenia poziomu przyrostu naturalnego pozostaje pandemia COVID-19, która znacząco obniżyła liczbę urodzeń w całym kraju.

Według prognozy ludności GUS na lata 2017-2030, w Polsce koncentracja gmin z wyraźnie ujemnym saldem wystąpi między innymi w województwie zachodniopomorskim. Obszary objęte tą prognozą, charakteryzować się będą ponadto ujemnym przyrostem naturalnym, z tego też względu zarówno proces starzenia się ludności jak i ubytku ludności będzie na tych terenach przebiegał w sposób szczególnie intensywny. Niestety, wobec zebranych danych statystycznych, należy stwierdzić, że Gmina Łobez wpisuje się w ten obraz.

Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej i pomoc społeczna

Z różnych form pomocy i pracy socjalnej MGOPS w Łobzie skorzystało w 2020 roku łącznie 536 rodzin. Z pomocy w formie zasiłków oraz posiłków skorzystały 364 rodziny, w tym z terenów wiejskich 88 rodzin. Z pomocy w formie rehabilitacji i usług opiekuńczych skorzystały 124 osoby.

Również w 2020 roku MGOPS w Łobzie wydał:

- z pomocy społecznej: 1 313 decyzji administracyjnych, w tym 11 decyzji odmownych;
- ze świadczeń rodzinnych: 912 decyzji, w tym 79 decyzji odmownych;
- ze świadczeń wychowawczych: 46 decyzji, w tym 1 decyzja odmowna,
- 140 informacji w sprawie świadczenia wychowawczego,
- z funduszu alimentacyjnego: 185 decyzji, w tym 5 decyzji odmownych,

- 1 070 informacji w sprawie świadczenia dobry start, 3 decyzje odmowne,
- z dodatków mieszkaniowych: 229 decyzji, w tym 11 decyzji odmownych,
- z dodatków energetycznych: 51 decyzje, 184 zaświadczeń,
- 166 skierowań do Caritasu,
- 39 skierowań do CIS.

W latach poprzednich z różnych form pomocy, także i pracy socjalnej Ośrodka skorzystało: w 2019 roku łącznie 590 rodzin, w roku 2018 - 361 rodzin, a w roku 2017 było to 436 rodzin. Trudno tu mówić o jakimś trendzie rosnącym, czy malejącym, ale niewątpliwie widać, że w ostatnich 2 latach ta liczba przekracza ponad 500 rodzin każdego roku.

Tabela 4. Powody przyznawania pomocy społecznej w Gminie Łobez

Lp.	Powód przyznania pomocy	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
1.	Ubóstwo	234	218	174
2.	Bezrobocie	198	169	123
3.	Niepełnosprawność	129	123	103
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	173	174	183
5.	Alkoholizm	70	52	50
6.	Samotne wychowywanie dzieci	21	33	33
7.	Wielodzietność	12	23	5
8.	Sieroctwo	0	1	0
9.	Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	31	29	16
10.	Powrót z zakładu karnego	11	9	8
11.	Przemoc w rodzinie	0	0	1
12.	Bezdomność	20	16	13
13.	Narkomania	3	1	2

14.	Zdarzenia losowe i sytuacja kryzysowa	0	2	0
15.	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej.

Jak co roku również w 2020 MGOPS w Łobzie był organizatorem prac społecznie użytecznych dla bezrobotnych mieszkańców. Praca wykonywana była w wymiarze 40 godzin miesięcznie. Łącznie prace realizowało 35 osób.

Największymi problemami społecznymi w Gminie są powiązane ze sobą ubóstwo i bezrobocie. Liczba osób z niepełnosprawnością i długotrwale bądź ciężko chorych, również jest stosunkowo duża. Pomimo tego, iż pośród wyżej wymienionych problemów można dostrzec rokrocznie malejącą tendencję, problemy te nadal pozostają aktualne i wskazane jest, by Gmina oraz jednostki jej podległe kontynuowały działania mogące je ograniczyć.

Problemem, który chwilowo się ustabilizował po skokowym wzroście w latach 2018-2019, jest samotne wychowywanie dzieci.

Na terenie Gminy Łobez systematycznie maleje liczba osób pobierających świadczenia pieniężne wypłacane w związku z problemami życiowymi. Zauważalny jest także znaczny wzrost ilości wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych – świadczy to o pogłębiającym się problemie starzejącego się społeczeństwa oraz o potrzebie zapewnienia opieki nad osobami starszymi czy osobami z niepełnosprawnościami.

Praca socjalna

Praca socjalna to działalność zawodowa pracowników socjalnych mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról

społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna prowadzona jest w oparciu o dokonanie diagnozy sytuacji klienta, opracowanie planu pomocy i wsparcia w zależności od indywidualnej sytuacji oraz posiadanego potencjału osobistego. Ważne jest systemowe i całościowe podejście do osoby/rodziny, w zależności od problemów występujących w rodzinie.

Pracownicy socjalni MGOPS w Łobzie w 2020 roku udzielili pomocy w postaci pracy socjalnej 102 rodzinom. Tendencja jest wyraźnie malejąca, zważywszy, że pracą socjalną w 2019 objętych było 212 rodzin, w 2018 - 300, 2017 – 350, a w 2016 roku aż 424 rodziny.

Kierowanie do domów pomocy społecznej

Zadaniem własnym gminy jest ponoszenie opłat za osoby, które zostały skierowane do domu pomocy społecznej. Z roku na rok zauważalne jest starzenie się społeczeństwa w gminie. Na terenie gminy są osoby starsze wymagające wsparcia, które świadczone jest w ramach usług opiekuńczych, ale z biegiem czasu usługi stają się niewystarczające.

Tabela 5. Mieszkańcy gminy Łobez w DPS

Rok	Liczba osób przebywających w dps	w tym mieszkańcy z terenów wiejskich	Ilość osób skierowanych w roku r.	Łączny koszt utrzymania w dps	Koszty poniesione przez Gminę
2020 r.	26	6	2	1.209.259,87 zł	805.369,10 zł
2019 r.	29	9	3	1.198.626,15	854.499,41
2018 r.	34	12	3	1.081.297,79	806.606,00
2017 r.	32	11	brak	brak	764.801,00

Źródło: Sprawozdania z działalności MGOPS w Łobzie za lata 2017, 2018, 2019 i 2020.

Piecza zastępcza

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Aktualny statut MGOPS w katalogu zadań powierzonych do realizacji zawiera również zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na jednostki samorządowe szereg nowych zadań, na których też spoczywa obowiązek finansowania. Istotne jest, że przy realizacji zadania na poziomie gminy, nie obowiązują żadne kryteria finansowe, co oznacza, że beneficjentem może być każda rodzina, w której występują problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Gmina zobowiązana jest do tworzenia oraz rozwoju systemu opieki nad dzieckiem poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowania szkoleń i tworzenia warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci.

Koszt utrzymania w roku 2020 dzieci w pieczy wyniósł 178.153,70 zł. Rok wcześniej w 2019 r. w pieczy zastępczej przebywało łącznie 32 dzieci z terenu gminy Łobez. Koszt utrzymania dzieci w pieczy wyniósł 178.153,70 zł.

Asystent rodziny

Zadaniem asystenta rodziny jest praca z rodzinami mającymi trudności oraz szeroka współpraca z różnymi instytucjami m.in.: szkołami, przychodniami zdrowia, policją. Asystent rodziny może mieć pod swoją opieką maksymalnie 15 rodzin.

W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Po dokonaniu analizy sytuacji rodziny, pracownik socjalny przeprowadzający wywiad środowiskowy wnioskuje do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny.

W 2020 r. pod opieką asystenta rodziny przebywało 13 rodzin. Rodziny wymagały wsparcia na wszystkich płaszczyznach życia - w odrabianiu lekcji, przeprowadzaniu treningów gotowania, czystości, pomocy w pisaniu pism, umawianiu do specjalistów czy codziennej rozmowie. Pandemia bardzo utrudniła pracę asystenta rodziny. Na początku pandemii kontakty asystenta z rodzinami były bardzo ograniczone. Jednak po kilku tygodniach asystent wrócił do normalnej pracy i bywał w środowiskach rodzin. Rolą asystenta jest również ścisła współpraca z innymi instytucjami.

W 2020 roku MGOPS w Łobzie zatrudniał na podstawie umowy o pracę jednego asystenta rodziny, który świadczył usługi w stosunku łącznie do 13 rodzin objętych wsparciem. Sytuacja w poprzednich latach była podobna, aczkolwiek zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny.

Tabela. 6 Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny

L.P.	LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z USŁUG ASYSTENTÓW RODZINY, Z TEGO:	2020	2019	2018	2017
1.	Do 3 miesięcy	1	1	0	0
2.	Powyżej 3 do 12 miesięcy	3	3	1	3
3.	Powyżej 1 roku	7	7	12	16
4.	Przeciętny czas pracy Asystenta z rodziną (czasookres)	43	43	43	31
5.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	4	4	3	3
	ze względu na osiągnięcie celów	4	1	1	2
	ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę			2	

	ze względu na brak efektów				1
6.	Liczba rodzin ogółem, które korzystały z usług asystenta rodziny	15	15	16	19

Źródło: Sprawozdania z działalności MGOPS w Łobzie za lata 2017, 2018, 2019 i 2020.

Głównymi powodami objęcia opieką asystenta była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie oraz przemoc w rodzinie.

Działania przeciwpromocowe

Od 2010 roku przy MGOPS w Łobzie działa Zespół Interdyscyplinarny, powołany uchwałą Rady Miejskiej. Obecny skład zespołu i zasady funkcjonowania określa Uchwała Rady Miejskiej NR XII/80/2019 z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Zespół Interdyscyplinarny podejmuje współpracę celem udzielenia pomocy podopiecznemu lub całej rodzinie. Adresatami działań podejmowanych przez zespół interdyscyplinarny są rodziny, w których zdarzają się przypadki stosowania przemocy wobec dziecka lub współmałżonka, a także rodziny, w których dzieci są zaniedbywane i pozbawione należytej opieki.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby pokrzywdzonej.

Zadaniem grup roboczych jest opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W 2020 roku wpłynęły 44 Niebieskie Karty, w związku z czym były podjęte odpowiednie procedury, zwołano łącznie 45 grup roboczych. W latach poprzednich było to odpowiednio: 42 Niebieskie Karty - w 2019 roku, 40 Niebieskich Kart - w 2018 roku, a w 2017 roku 29. Widać wyraźnie tendencję wzrostową w tym obszarze co może świadczyć z jednej strony o nasilającym się zjawisku przemocy i/ lub też o rosnącej świadomości i coraz częstszym ujawnianiu tego problemu. Z informacji zawartych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 wynika, iż w 2021 roku liczba osób doświadczających przemocy w domu (16,24%) była podobna do wskaźnika z roku 2018 (16,00%). Jego skala jest jednak wyższa niż w roku 2020 (10,26%). Wynikać to może z powodu pandemii koronawirusa. Mieszkańcy Gminy Łobez uważają także, że przemoc dopuszczają się głównie mężczyźni. Przemoc, do której dochodzi w rodzinie współwystępuje z innymi problemami społecznymi, szczególnie nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Niepokojącą informacją również jest fakt, iż dorośli mieszkańcy spotykają się ze zjawiskiem cyberprzemocy, jednak nie wszyscy mają świadomość, gdzie zwrócić się z prośbą o pomoc w związku z doświadczaniem tego zjawiska. Istotnym zagrożeniem dla uczniów mogą być automaty do gier. Szczególną uwagę należy zwrócić na problem przemocy wśród dzieci – tutaj obserwuje się wzrost liczby uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej deklarujących, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy. Wzrost skali tego zjawiska obserwuje się także wśród dorosłych mieszkańców.

Problem uzależnień

Prowadzona coroczna analiza porównawcza wyników badań problemu uzależnienia w gminie realizowanych w okresie 2017 – 2021 zawarta w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz

Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 pozwoliła na wyciągnięcie następujących wniosków:²

- Problem uzależnienia od alkoholu wśród mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów, jednak należy zwrócić uwagę na fakt, iż w roku 2021 nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkańców sięgających po alkohol.
- Zmniejszyła się liczba osób, którzy piją alkohol codziennie oraz zmniejszyła się liczba osób, którzy wypijają jednorazowo 5 i więcej porcji alkoholu.
- Wśród młodszych grup wiekowych problem sięgania po substancje psychoaktywne jest nieznacznie większy niż w roku 2020.
- W roku 2021 co czwarty uczeń szkoły podstawowej klas 6 – 8 i 67,54% uczniów szkół ponadpodstawowych piło kiedykolwiek napoje alkoholowe.
- Wzrost liczby uczniów sięgających po alkohol może być skutkiem epidemii koronawirusa – uczniowie podawali między innymi ten powód, wskazując, iż to on przyczynił się do sięgnięcia pierwszy raz po napoje alkoholowe.
- Zmniejszyła się liczba dorosłych mieszkańców i uczniów szkoły ponadpodstawowej, którzy sięgają po substancje psychoaktywne.
- Nieznacznie wzrosła natomiast liczba uczniów szkoły podstawowej, którzy zadeklarowali kontakt z substancjami psychoaktywnymi.
- Uczniowie coraz więcej czasu poświęcają na nowe media: komputer, Internet, telefony komórkowe czy gry komputerowe oraz nie zawsze zdają sobie sprawę z zagrożeń wynikających z korzystania z tych mediów.

Uzależnieni mieszkańcy gminy mogą znaleźć wsparcie w następujących instytucjach:

---

² Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022,

Wspólnota AA z siedzibą w Punkcie Konsultacyjnym w Łobzie przy ul. Niepodległości 50 - oferuje pomoc osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom. Organizuje samopomocowe zajęcia w warunkach zapewniających dyskrecję w tym również mitingi.

Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Grabowie jest placówką prowadzącą leczenie, terapię i rehabilitację osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych powyżej 18 roku życia. Placówka realizuje formułę edukacji prozdrowotnej obejmującej profilaktykę zachowań ryzykownych dotyczących przede wszystkim AIDS i innych chorób związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych. Liczba miejsc w ośrodku rehabilitacyjnym: 35 (od 18 r. życia). Czas trwania programu rehabilitacyjnego: 12-18 miesięcy (średnioterminowe).

Placówki wsparcia dziennego

W strukturach MGOPS w Łobzie działają dwie placówki wsparcia dziennego, które funkcjonują przy Szkołach Podstawowych nr 1 i nr 2 w Łobzie. Każda z Placówek prowadzona jest przez jedną wychowawczynię, zatrudnioną na $\frac{3}{4}$ etatu na podstawie umowy o pracę.

Naboru dzieci do udziału w zajęciach placówek dokonują wychowawcy klas, pedagog szkolny i nauczyciele w oparciu o informacje o sytuacji rodzinnej lub opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, a także pracownik socjalny i asystent rodziny MGOPS. Dzieci mogą być również przyjęte na własną prośbę lub prośbę rodziców lub opiekunów prawnych. Do przyjęcia wychowanka wymagana jest zgoda rodziców/opiekunów prawnych.

Podstawowym kryterium przyjęcia dziecka jest jego sytuacja rodzinna, dysfunkcyjność rodziny, potrzeba wsparcia i opieki, zaburzenia zachowania,

zaniedbania wychowawcze i dydaktyczne. Każda z placówek obejmuje opieką do 15 dzieci w wieku od 7 do 13 lat.

Zajęcia w placówkach odbywają się cały rok przez 5 dni w tygodniu, 4 godziny dziennie i są nieodpłatne. Każdy z uczniów ma możliwość spożycia jednego posiłku - podwieczorku. Zajęcia odbywają się również w dni wolne od nauki, tj. w okresie ferii świątecznych, zimowych, rekolekcji, wakacji.

Celem placówek jest zapewnienie opieki wychowawczej, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań, uzdolnień dziecka oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania.

Uczniowie pod opieką wychowawcy uczą się piosenek, odrabiają zadania domowe, wykonują prace plastyczne, grają w gry planszowe, korzystają z sali komputerowej, a także uczestniczą w zajęciach sportowych, biorą udział w konkursach. Dzieci angażowane są w wykonywanie okazjonalnych kartek czy tematycznych prac plastycznych. Ponadto, dwie placówki przy ul. Łożnickiej i Browarnej w Łobzie prowadzone są przez terenowe oddziały Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

Przeciwdziałanie bezrobociu

W gminie Łobez na 1000 mieszkańców pracuje 150 osób. Większość (63,6%) wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 36,4% mężczyźni. Wskaźnik bezrobocia w gminie Łobez w październiku 2021 roku wynosił 5,2%. W PUP w Łobzie zarejestrowanych z gminy Łobez było 415 bezrobotnych, w tym 233 kobiet. Prawo do zasiłku posiadało 59 bezrobotnych. Nieproporcjonalnie więcej bezrobotnych zamieszkiwało na wsi – co 25 mieszkańiec to osoba bezrobotna, zaś w mieście Łobez statystycznie co 38 mieszkańiec to osoba bezrobotna.

Oprócz Powiatowego Urzędu Pracy w Łobzie, który świadczy usługi z zakresu przeciwdziałania bezrobociu na terenie powiatu, to w samej gminie Łobez działają prężnie dwa CIS-y.

Centrum Integracji Społecznej „Od Nowa” w Łobzie przy ul. Drawskiej 6 działające od roku 2006, to jeden z pierwszych w kraju CIS. Celem organizacji jest umożliwienie powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym niepotrafiącym poradzić sobie z podstawowymi problemami życiowymi. Zadaniem CIS jest reintegracja społeczna mająca na celu wzmocnienie pozycji społecznej dzięki pomocy szeregu specjalistów: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego oraz doradcy społecznego. Uczestnicy odbywają rozmowy diagnostyczne, które pomagają ocenić osobowość oraz ich mocne i słabe strony, dzięki temu specjaliści mogą określić indywidualne potrzeby uczestników, problemy oraz sposoby ich rozwiązywania.

Centrum Integracji Społecznej „Pasja” w Tarnowie 1, gm. Łobez. Placówka ma na celu umożliwienie powrotu na rynek pracy osobom długotrwale bezrobotnym niepotrafiącym poradzić sobie z podstawowymi problemami życiowymi. Zadaniem CIS jest reintegracja społeczna mająca na celu wzmocnienie pozycji społecznej dzięki pomocy szeregu specjalistów: psychologa, psychoterapeuty, pedagoga, pracownika socjalnego oraz doradcy społecznego.

Wsparcie seniorów oraz osób z niepełnosprawnością

Zadania Sekcji Usług Opiekuńczych i Rehabilitacji działającej w strukturach Miejsko — Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie realizowało 11 opiekunek i 2 techników fizjoterapeutów. Usługi opiekuńcze skierowane są do osób starszych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Na terenach wiejskich pomoc osobom starszym świadczona jest w ramach pomocy sąsiedzkiej i zawieranych umów zleceń przez mieszkańców danej wsi.

Usługi opiekuńcze świadczone są w domu chorego w zakresie czynności pielęgnacyjnych i gospodarczych. Potrzeby osób wymagających wsparcia diagnozowane są w trakcie przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Zasady odpłatności za usługi reguluje Uchwała NR VII/ 122/2019 Rady Miejskiej w Łobzie z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych zasad częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Został wprowadzony również zapis pozwalający na bezpłatne korzystanie z usług dla osób, które w dniu przyznawania usług ukończyły 100 lat.

Dobrze zorganizowana pomoc w domu osoby wymagającej wsparcia zapobiega pogłębianiu się stanu chorobowego i trudności życiowych, co umożliwia pozostanie danej osoby w miejscu zamieszkania. Nie zachodzi wtedy potrzeba umieszczenia tej osoby w domu pomocy społecznej.

Pracownicy Sekcji Usług Opiekuńczych i Rehabilitacji MGOPS w 2020 r. objęli pomocą usługową 124 osoby, w roku 2019 były to 203 osoby, w roku 2018 211 osób, a w 2017 roku 194 osoby. Niska liczba w roku 2020 jest zapewne wynikiem pandemii i związanych z tym obostrzeń.

W ramach rządowego programu „Opieka 75+” ze wsparcia w ramach usług opiekuńczych i specjalistycznych skorzystało łącznie 10 osób. Celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.

MGOPS w Łobzie w 2017 roku przystąpił do programu wieloletniego Senior+ na lata 2015 - 2020. Celem programu jest zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) przez umożliwienie

korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Klub Seniora Łobeziacy „Senior+” zlokalizowany jest w siedzibie Łobeskiego Domu Kultury, gdzie do dyspozycji seniorów jest pomieszczenie klubowe wyposażone w sprzęt RTV, komputery z dostępem do Internetu, zaplecze kuchenne, wydzielone miejsce pełniące funkcję szatni oraz łazienki przystosowane także dla osób z niepełnosprawnością.

W roku 2020 w ramach prowadzonej działalności organizowane były spotkania przy kawie, warsztaty rękodzielnicze, spotkania kulturalne. W klubie aktywnie działa sekcja brydża, która spotyka się regularnie dwa razy w tygodniu. Organizowany jest Turniej Brydża. Seniorki spotykają się na zajęciach rękodzielniczych, w trakcie których wykonują przeróżne prace. W ramach klubu zorganizowano Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki czy Dzień Seniora. Klub Seniora współpracuje również z Honorowymi Dawcami Krwi, Łobeskim Domem Kultury. Klub Seniora aktywnie współpracuje z wieloma stowarzyszeniami. Działalność Klubu Seniora ze względu na pandemię była bardzo ograniczona.

Od roku 2018 na terenie gminy działa również Spółdzielnia Socjalna “Tacy Sami” która zajmuje się usługami z zakresu usług opiekuńczych świadczonych m.in seniorom oraz osobom z niepełnosprawnością. Ponadto spółdzielnia prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego np. koncentratorów tlenu, wózki inwalidzkie. Spółdzielnia prowadzi również wiele kampanii społecznych angażując się działalność szlachetnej paczki, czy w akcje charytatywne. W roku 2020 spółdzielnia podpisała także list intencyjny ze Starostwem w Łobzie o świadczeniu usług opiekuńczych na terenie powiatu.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Środowiskowy Dom Samopomocy w Łobzie prowadzi działalność od 1998 roku. Do 31.12.2014 r. placówka funkcjonowała jako dział MGOPS w Łobzie. Od roku 2014 funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna gminy. Środowiskowy Dom Samopomocy w Łobzie jest placówką typu AB a więc przeznaczony jest dla: osób przewlekłe psychicznie chorych, osób upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym oraz z lekkim upośledzeniem umysłowym, gdy jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne. Ośrodek dysponuje 40 miejscami.

Od roku 2015 działa jedyny w powiecie Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie „Współistnienie” z siedzibą w Łobzie. Sam WTZ jest zlokalizowany w Łabuniu Wielkim w gminie Resko.

Poza dotacją z PFRON, która pokrywa 90% kosztów funkcjonowania WTZ, prowadzenie warsztatu w pozostałych 10% współfinansowane jest przez Powiat Łobeski. Gmina Resko przekazała w nieodpłatne użyczenie budynek po szkole podstawowej w Łabuniu Wielkim, z przeznaczeniem na funkcjonowanie Warsztatu.

W zajęciach warsztatowych uczestniczy 25 osób z niepełnosprawnością z terenu powiatu łobeskiego, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności, z zaleceniem udziału w zajęciach WTZ.

Warsztat realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, które zmierzają do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności swoich podopiecznych, poprzez:

- ogólne usprawnianie uczestników,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,

- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej,
- rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej, innej pracy zarobkowej lub szkolenia zawodowego.

W warsztacie odbywa się tzw. „terapia pracą” – uczestnicy odbywają rehabilitację społeczną i zawodową w pięciu pracowniach tematycznych:

- kulinarniej z jadalnią,
- rękodzieła artystycznego (glina, ceramika decoupage),
- rękodzieła artystycznego (drewno, wiklina),
- komputerowej,
- usprawniania domowego.

W ramach MGOPS działa także Centrum Rehabilitacji, które nastawione jest szczególnie na rehabilitację dzieci i młodzieży z różnymi dysfunkcjami organizmu. Osoby dorosłe wymagające rehabilitacji również mogą skorzystać z tego rodzaju usług. Usługi rehabilitacyjne świadczone są również w domu podopiecznego, jeżeli wymaga tego jego stan zdrowia.

Edukacja publiczna

Realizację obowiązku szkolnego i przygotowania przedszkolnego uczniom i dzieciom zamieszkałym na terenie Gminy Łobez gwarantują następujące instytucje oświatowe:

I. Przedszkola:

1. Przedszkole Miejskie Nr 1 im. Krasnala Hałabały (placówka publiczna) – ul. Mickiewicza 11, Łobez.
2. Niepubliczny Punkt Przedszkolny w Karwowie (placówka prywatna) – Karwowo 22a.
3. Niepubliczne Przedszkole Raz, dwa, trzy – my! (placówka prywatna) – ul. Bema 23a, Łobez.

II. Szkoły podstawowe (placówki publiczne):

1. Szkoła Podstawowa nr 1 im. M. Skłodowskiej – ul. Bema 6, Łobez.
2. Szkoła Podstawowa nr 2 im. Mikołaja Kopernika – ul. Spokojna 4, Łobez.
3. Szkoła Podstawowa nr.3 im. Adama Mickiewicza – ul. Kościuszki 17, Łobez.
4. Publiczna Szkoła Podstawowa w Bełczynie – Bełczna 28a.

III. Szkoły ponadpodstawowe:

1. Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki w Łobzie przy ul. Niepodległości 54, w którego skład wchodzi:
  - a) Liceum Ogólnokształcące (placówka publiczna)

- b) Technikum Zawodowe (placówka publiczna)
  - c) Branżowa Szkoła I Stopnia (placówka publiczna)
  - d) Szkoła Podstawowa dla Dorosłych
2. Prywatne Szkoły Zawodowe zlokalizowane przy ul. Armii Krajowej 25: (placówki prywatne)
- a) Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego w Łobzie
  - b) Prywatna Branżowa Szkoła I stopnia - dla młodzieży, (placówki prywatne);
  - c) Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych (placówki prywatne);
3. Ośrodek Szkolenia i Wychowania w Łobzie przy ul. Krótkiej 2.
- IV. Szkoły i placówki niepubliczne:
- 1. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Łobzie – ul. Browarna 13;
  - 2. Placówka Niepubliczna Kształcenia Ustawicznego Ligi Obrony Kraju w Łobzie – ul. Poczтовая 17A;
  - 3. Placówka Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego – ul. Magazynowa 1, Łobez;
  - 4. Prywatna Szkoła Gry na Instrumentach Muzycznych – ul. Waryńskiego 5, Łobez.

Na obszarze Gminy funkcjonuje cały przekrój oferty edukacyjnej. Na podstawie obowiązujących przepisów władze gminne są odpowiedzialne jedynie za prowadzenie żłobków, przedszkoli i szkół podstawowych. W Gminie funkcjonują 2 niepubliczne żłobki, zapewniające miejsce opieki dla dzieci do lat 3:

- 1. Żłobek Tuptuś – ul. Młyńska 17/1, Łobez.
- 2. Niepubliczny Żłobek Raz, dwa, trzy – my! – ul. Bema 23a, Łobez.

Aktualne zabezpieczenie liczby miejsc opieki dziennej dla najmłodszych dzieci jest niewystarczające. Z tego powodu na początku 2021 roku Gmina Łobez przystąpiła do programu Maluch+, dzięki któremu uzyska dofinansowanie celem wybudowania nowego, publicznego żłobka.

Tendencja średniej ilości uczniów przypadających na jeden oddział szkolny w szkołach podstawowych na obszarze Gminy od lat jest w miarę stała. Średnia liczba uczniów na jeden utworzony oddział waha się od 19 do 25 uczniów.

Uczniowie łobeskich szkół osiągają wysokie lokaty w konkursach ogólnopolskich i lokalnych. Konkursy, w jakich z sukcesami biorą udział uczniowie, należą do wszystkich kategorii wszechstronnego rozwoju – tj. matematyczne, ścisłe, humanistyczne, lingwistyczne, artystyczne i sportowe. Wszystkie szkoły w obliczu pandemii koronawirusa musiały dostosować sposób nauczania do nowych wytycznych. Każda ze szkół sprostała temu zadaniu. Dzięki dialogowi i współpracy szkół i rodziców nawet w obliczu tak niesprzyjających warunków zachowana została ciągłość nauczania.

Ochrona zdrowia

Ochrona zdrowia w Gminie Łobez zabezpieczona jest poprzez zawarte kontrakty z miejscem wykonywania świadczeń na terenie Gminy Łobez jak również poprzez kontrakty zawarte w innych obszarach, z uwagi na ustawową możliwość wybierania przez pacjenta miejsca leczenia. Pacjent może sam wybrać miejsce leczenia i NFZ finansuje te świadczenia, zarówno w województwie zachodniopomorskim jak i poza nim. W Gminie Łobez w roku 2020 z opieki medycznej skorzystało 15.137 osób:

Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej w Gminie Łobez dokonuje się poprzez świadczenie usług przez wskazane poniżej placówki.

NZOZ Medicor, Andrzej Wysocki, Marek Kubacki s.c., Kwiatowa 12, Łobez.

Przychodnia ul. Orzeszkowej 5/5A, Łobez, w której znajdują się:

- Poradnia chirurgii ogólnej (NZOZ „Chirurg” Sp. z o.o.);
- Poradnia urazowo ortopedyczna (NZOZ „Chirurg” Sp. z o.o.);
- Poradnia otolaryngologiczna (NZOZ „Chirurg” Sp. z o.o.);
- Poradnia urologiczna (NZOZ „Chirurg” Sp. z o.o.);
- Pracownia RTG (NZOZ B. Kołosowska)

NZOZ Przychodnia Rodzinna, Niepodległości 66 B, Łobez.

NZOZ INTERMED ul. Sikorskiego, Łobez:

- Poradnia Dermatologiczna i Wenerologiczna;
- Poradnia Diabetologiczna;
- Poradnia Neurologiczna;
- Poradnia Otolaryngologiczna;
- Poradnia Reumatologiczna;
- Poradnia Gruźlicy i chorób płuc;
- Poradnia Zdrowia psychicznego;
- Poradnia Leczenia uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.

Ponadto, na terenie Gminy Łobez funkcjonuje zespół ratownictwa medycznego wojewódzkiej stacji pogotowia ratunkowego w Szczecinie, tzw. Zespół wyjazdowy specjalistyczny S, zlokalizowany przy ul. Waryńskiego 1A w Łobzie. Rejonem działania Zespołu wyjazdowego z Łobza jest teren Miasta Łobez, obszar wiejski Gminy Łobez, teren miasta Węgorzyno, obszar wiejski Gminy Węgorzyno i teren Gminy Radowo Małe.

Aktywność obywatelska

Gmina posiada program współpracy gminy Łobez z organizacjami pozarządowymi oraz działalności pożytku publicznego i wolontariacie na rok 2021. Przedmiotem współpracy Gminy z organizacjami i innymi podmiotami jest:

- 1) realizacja zadań Gminy określonych w ustawie,
- 2) podwyższanie efektywności działań kierowanych do mieszkańców Gminy,
- 3) określanie potrzeb społecznych i sposobu ich zaspokajania,
- 4) konsultowanie projektów uchwał Rady na etapie ich tworzenia.

Na realizację zadań objętych niniejszym Programem, zaplanowano w roku 2021 kwotę w wysokości: 260 000,00 zł.

Na terenie gminy w mieście Łobez znajduje się również siedziba działającej na terenie powiatu łobeskiego Lokalnej Grupy Działania (LGD) Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Wiejskich. LGD działa w celu efektywnego pozyskiwania i zarządzania środkami Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i obejmuje 5 gmin Powiatu Łobeskiego tj. Łobez, Dobra, Resko, Radowo Małe, Węgorzyno. Do zadań statutowych LGD należy m.in.:

- 1) działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich,
- 2) aktywizowanie ludności wiejskiej,
- 3) realizacja lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez lokalną grupę działania (LGD),
- 4) Upowszechnianie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich.

W ostatnich 5 latach ze środków LGD na rzecz społeczności lokalnej zorganizowano: - 30 małych grantów aktywizacyjnych (kwota 850 zł/1 działanie) polegających na przeprowadzeniu spotkań, warsztatów, szkoleń (rok 2016), - 16 grantów (do 50 tys.) w zakresie działań promujących i informujących o zasobach

lokalnych powiatu łobeskiego, - 6 grantów (do 50 tys.) w zakresie aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, - 13 szt. grantów (do 50 tys.) w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie powiatu łobeskiego. Wszystkie granty i działania aktywizujące były realizowane przez osoby fizyczne lub stowarzyszenia.

Poza uczestnictwem w stowarzyszeniach, społeczność Gminy Łobez rokrocznie bierze udział w budżecie obywatelskim. Celem budżetu obywatelskiego jest otwarcie na głos mieszkańców oraz pobudzenie ich do aktywnego zaangażowania w działania lokalne oraz do budowania więzi społeczności lokalnej. Dotychczas na terenie gminy odbyło się 5 edycji budżetu obywatelskiego. Prawo udziału w głosowaniu ma każdy mieszkaniec gminy Łobez. Każdy mieszkaniec może zagłosować tylko jeden raz oddając głos na jeden projekt spośród projektów umieszczonych na karcie do głosowania, poprzez postawienie znaku „X” na karcie do głosowania przy wybranym projekcie.

Środki budżetu obywatelskiego dzielone są na dwie pule, osobno dla osiedla w mieście Łobez oraz grupy sołectw obejmującej sołectwa: Bełczna, Bonin, Dobieszewo, Dalno, Grabowo, Karwowo, Klępnica, Łobżany, Mieszne, Niegrzebia, Poradz, Prusinowo, Rożnowo Łobeskie, Rynowo, Suliszewice, Tarnowo, Unimie, Worowo, Wysiedle, Zagórzycze, Zajezerze.

Zgłaszanym projektem może być każda inicjatywa obywatelska, określająca konkretne zadanie, które przyczyni się do wszechstronnego rozwoju gminy Łobez oraz poprawy warunków życia mieszkańców np.: budowa, modernizacja lub remont elementu infrastruktury. Projekty dotyczą zazwyczaj budowy infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz infrastruktury drogowej.

W roku 2021 złożono 7 wniosków projektowych, w głosowaniu udział wzięło 2544 mieszkańców, którzy oddali 3841 głosów: w osiedlach 1579 głosów,

w sołectwach 2262 głosy. Większość głosujących stanowiły kobiety - 55%. Najwięcej głosujących było z Łobza.

Frekwencja wyborcza jest kolejnym istotnym wskaźnikiem, na podstawie którego można określić poziom kapitału społecznego i rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Na tej podstawie można uznać, że mieszkańcy gminy nie należą do najbardziej aktywnych uczestników życia publicznego, bowiem podczas wyborów samorządowych w roku 2018, najbliższych społeczności lokalnej, frekwencja wyniosła 39%, kiedy w województwie zachodniopomorskim globalnie było to 45,14%.

Kultura, sport

W Gminie działają placówki kulturalne samorządowe i prywatne. Znaczna część wydarzeń kulturalnych skupia się wokół Łobeskiego Domu Kultury. W jego ofercie repertuarowej są liczne imprezy, spektakle, koncerty, wernisaże i festiwale. Stałe i uznane miejsca wśród wydarzeń kulturalnych Łobza zajmują: Spotkanie Zespołów Kolędniczych, Święto Trzech Króli, Koncerty Kolęd i Pastoralek, Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, Rocznice 3-Marca, Międzynarodowe Wielkanocne Spotkania z Folklorem w ramach Łobeskiej Baby Wielkanocnej, Święto Konstytucji 3-Maja, Międzynarodowy Festiwal Orkiestr Dętych i Big Bandów, Międzynarodowy Konkurs Instrumentalistów, Dni Łobza, Rocznice Zwycięstwa nad faszyzmem 8-Maja, Noc Świętojańska, Letnie Koncerty Plenerowe, Rocznice 1-Września, Rocznice 17-Września, Dożynki Gminne i Powiatowe, Święto Niepodległości – Spotkanie z Pieśnią Patriotyczną, Łobeskie Mikołajki, Jarmark Bożonarodzeniowy oraz imprezy okolicznościowe.

W ramach integracji europejskiej organizowane są wymiany kulturalne młodzieży pochodzącej nie tylko z gmin partnerskich, ale również z krajów Europy Wschodniej i Azji.

W Łobeskim Domu Kultury działają:

- Ognisko Muzyczne - klasa instrumentów dętych blaszanych; klasa instrumenty dęte; klasa instrumentów klawiszowych, klasa gitary, klasa instrumentów perkusyjnych,

a także następujące sekcje:

- zajęcia plastyczne dla najmłodszych;
- sekcja rękodzieła artystycznego (ceramika);
- sekcja rękodzieła artystycznego (filcowanie);
- sekcja rękodzieła artystycznego (haft wstążeczkowy);
- sekcja brydza sportowego;
- Chór Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów „Uśmiech”;
- sekcja gier planszowych;
- sekcja szachów;
- zespół wokalny;
- Dziecięco-Młodzieżowa Orkiestra Dęta;
- Kapela Ludowa „Łobuziaczy”;
- Teatr „Reaktywacja”;
- Grupa Taneczna „Mażoretki”;
- Szkoła Tańca „Iskra” (zumba, taniec towarzyski, rytmika).

W ramach Łobeskiego Domu Kultury od lutego 2007 r. działają świetlice wiejskie usytuowane w sołectwach gminy Łobez, których obecnie jest 17 (Bełczna, Bonin, Dalno, Dobieszewo, Grabowo, Łobżany, Karwowo, Prusinowo, Poradz, Rożnowo

Łobeskie Rynowo, Suliszewice, Worowo, Unimie, Wysiedle, Zagórzycze, Zajezierze). Świetlice Wiejskie realizują szereg imprez lokalnych, do których zaliczamy: Festyny Rodzinne, rozgrywki sportowo-rekreacyjne, rajdy tematyczne, święta okolicznościowe: Dni Babci i Dziadka, Walentynki, Dni Kobiet, Dni Matki, Dni Dziecka. Realizują imprezy obrzędowe: Kolędnicy, „Marzanna”, Tradycje Wielkanocne, Palmy Wielkanocne, „Majówki”, Sianokosy, „Małe żniwa”, Wieńce Dożynkowe, Święto Chleba, Święto Pieczonego Ziemniaka, Kiszenie kapusty, Darcie pierza, Złot Czarownic, „Mateuszki”, „Gęsiną na Świętego Marcina”, Andrzejkę, Mikołajki, Tradycje Bożonarodzeniowe.

Na bazie Kół Gospodyń Wiejskich w Zajezierzu i Zagórzycach działają Zespoły Śpiewacze z towarzyszeniem instrumentów ludowych.

Ważne miejsce wśród placówek kulturalnych Łobza zajmuje Miejska Biblioteka Publiczna. Biblioteka (zorganizowana w 1946 r.) stała się samorządową instytucją kultury gminy i miasta Łobez w roku 1992, aktualnie pełni także funkcję biblioteki powiatowej. Miejska Biblioteka Publiczna zgromadziła bogaty zasób regionalistów: wydawnictw, fotografii, artykułów prasowych (od 1961 r.) i innych dokumentów tekstowych dotyczących historii miasta i regionu. Umożliwia kontakt z dobrami kultury oraz jest miejscem spotkań towarzyskich, autorskich dających możliwość odpoczynku, regeneracji duchowej i społecznej, a także miejscem nauki dla mieszkańców gminy Łobez i powiatu łobeskiego.

W 2019 wprowadzono kartę biblioteczną, służącą do szybkiej identyfikacji czytelnika. Od początku listopada 2020 r. dla czytelników uruchomiono dostęp do e-booków na platformie Legimi. W Bibliotece istnieje stanowisko dla osób niedowidzących, wyposażone w 27 calowy dotykowy monitor z dziesięcioma punktami dotykowymi, kamerą internetową i głośnikami.

Miejska Biblioteka Publiczna w Łobzie oferuje wiele spotkań kulturalnych i cyklicznych: Narodowe Czytanie, Noc Detektywów dla dzieci, Dyktando o Złote Pióro Burmistrza, Noc Świętojańska, Walentynkowy Wieczór z Poezją, Noc w Bibliotece, Letnie Spotkanie z Piosenką, Wakacje z Biblioteką, Dzień Teatru, Mikołajki w Bibliotece. Biblioteka włączyła się poprzez swoją działalność do życia społecznego miasta, będąc organizatorem wielu imprez o charakterze kulturalno-edukacyjnym skierowanych zarówno do dorosłych, jak i dzieci i młodzieży. Realizowane działania powstawały we współpracy ze szkołami, przedszkolami, towarzystwami i organizacjami społecznymi. Jednym z priorytetowych zadań Biblioteki jest krzewienie idei czytania oraz organizowanie inicjatyw upowszechniających książkę oraz czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży, w ramach ogólnopolskiej kampanii Fundacji ABC XXI Cała Polska Czyta Dzieciom. W związku z tym wdrożone zostały różne formy animacji pracy z dziećmi i młodzieżą. Obok stałych zajęć kameralnego czytania bajek, zajęć plastycznych, rywalizacji konkursowych organizowane są spotkania autorskie z pisarzami, spotkania z ciekawymi ludźmi. Organizowane są także lekcje z zakresu przysposobienia bibliotecznego oraz lekcje o regionie. Od kwietnia 2017 r. w Miejskiej Bibliotece Publicznej działa Dyskusyjny Klub Książki.

W dziedzinie kultury doniosłą rolę kształcąco-rozrywkową odgrywają również miejscowe szkoły. Dzięki pracy nauczycieli rozwija się tam amatorski ruch artystyczny, skupiający dzieci i młodzież w kołach teatralnych, kabaretowych, recytatorskich, muzycznych, plastycznych, wokalnno-tanecznych, fotograficznych i innych. Młodzi artyści uświetniają uroczystości szkolne i imprezy lokalne. Otrzymują wyróżnienia i nagrody, uczestnicząc w konkursach powiatowych, wojewódzkich i ogólnopolskich.

Kultura sportu ogrywa znaczącą rolę w życiu Gminy Łobez oraz jest powszechnie promowana przez przeróżne organizacje i kluby sportowe. Sport i rekreacja od wielu lat jest postrzegana i rozwijana przez zaangażowanie lokalnych działaczy społecznych, instruktorów, animatorów i trenerów. Najbardziej spopularyzowane dyscypliny sportu w gminie Łobez to np.:

- lekkoatletyka,
- piłka nożna,
- siatkówka,
- koszykówka,
- szachy,
- tenis ziemny i stołowy,
- jeździectwo,
- nordic walking,
- sekcja rowerowa, brydżowa, wędkarska.

O tym, jak ważną rolę w życiu gminnym odgrywa sport, świadczy przede wszystkim ilość oraz różnorodność klubów sportowych:

- 1) Miejski Ludowy Klub Sportowy „ŚWIATOWID 63” w Łobzie;
- 2) Łobeski Klub Motocyklowy „WILK” im. Krzysztofa Daniela;
- 3) Ludowy Łobeski Klub Biegacza „TRUCHT”;
- 4) Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łobzie;
- 5) Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „BŁYSKAWICA”;
- 6) Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „ŚWIATOWID”;
- 7) Międzyszkolny Klub Sportowy „OLIMP”;
- 8) Uczniowski Klub Sportowy „BADMINTONA” przy Szkole Podstawowej w Bełczynie;

- 9) Uczniowski Klub Sportowy „PROMYK” przy Zespole Szkół Gimnazjalnych w Łobzie;
- 10) „TANIEC I GIMNASTYKA DLA DZIECI” Beata Sokołowska;
- 11) Uczniowski Klub Sportowy „SPŁYW” przy Zespole Szkół im. T. Kościuszki w Łobzie;
- 12) Uczniowski Klub Turystyki Rowerowej i Górskiej „GÓRAL” przy Zespole Szkół im. T. Kościuszki w Łobzie;
- 13) Okręg PZW w Szczecinie, Koło "KARAŚ" nr 29 w Łobzie;
- 14) Okręg PZW w Szczecinie, Koło „Pstrąg” nr 8 w Łobzie;
- 15) Łobeski Klub "KYOKUSHIN" Karate;
- 16) Ludowy Klub Sportowy „HUBAL”;
- 17) Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Łobzie;
- 18) Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Łobzie.

Gmina posiada dobrze zabezpieczoną bazę z zakresu kultury fizycznej. Główny obiekt to stadion miejski, który został wybudowany i oddany do użytku w 1963 r. W skład stadionu wchodzi następujące obiekty sportowe:

- a) dwa pełnowymiarowe boiska do piłki nożnej (główne z nawierzchnią z trawy naturalnej i boisko ze sztuczną nawierzchnią, oświetleniem, siedziskami i wiatami dla zawodników rezerwowych),
- b) pełnowymiarowa bieżnia lekkoatletyczna 400 m wokół boiska głównego,
- c) dwa korty do tenisa ziemnego z nawierzchnią z mączki ceglanej oraz oświetleniem,
- d) Skatepark wraz z oświetleniem,

- e) Otwarta Strefa Aktywności wraz z zestawem Street Workout, siłownią plenerową, strefą relaksu oraz placem zabaw o charakterze sprawnościowym.

5. Wnioski z badań

Zogniskowany wywiad grupowy (FGI)

Analiza wyników badań jakościowych w pierwszej części odnosi się do interpretacji wyników badania wykonanego metodą zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), przeprowadzonego wśród przedstawicieli organizacji pozarządowych, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Środowiskowego Domu Samopomocy i Łobeskiego Domu Kultury

Wywiad przebiegał wg określonego scenariusza, zastosowane były pytania otwarte, które nadawały kierunek wypowiedziom respondentów. Pytania szczegółowe dotyczyły:

- zestawu działań/usług, które powinny zostać podjęte w pierwszej kolejności, tak aby możliwie zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy i miasta Łobez w zakresie usług społecznych i działań wspierających,
- wskazania na podstawie posiadanej wiedzy potencjału instytucji i podmiotów (w tym organizacji sektora obywatelskiego i sektora ekonomii społecznej, podmiotów prywatnych), które mogłyby wykorzystać CUS w celu zaspokajania potrzeb społecznych na obszarze swojej działalności.

W tej grupie pytań respondenci, zarówno przedstawiciele NGO, jak i przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego ustalili, iż kluczową grupą odbiorców, do których należy adresować usługi społeczne są osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami. Obecnie usługi opiekuńcze kierowane są do osób starszych zależnych oraz osób z niepełnosprawnościami zarówno funkcjonujących samotnie, jak i ze wsparciem rodziny. W przypadku osób mieszkających z rodzinami usługi opiekuńcze skupiają się przede wszystkim na pielęgnacji lub

pomocy w pielęgnacji. Znacznie trudniejsza sytuacja jest w przypadku osób mieszkających samotnie i niesamodzielnych, u których czynności opiekuńcze dotyczą pielęgnacji, pomocy w uporządkowaniu mieszkania, drobnych zakupach, kontakcie z urzędami, przygotowaniu posiłków – stwierdzili uczestnicy badania.

Przedstawicielka ŚDS uznała, że „największym problemem jest samotność i choroba już po opuszczeniu naszej placówki, szczęśliwie jest, kiedy takie osoby posiadają rodziców czy innych bliskich. Często jest tak, że zostają same. Mamy takie osoby, które musimy wspierać po wyjściu z naszego ośrodka popołudniami, zdarza się bowiem, że te osoby są oszukiwane w sklepie podczas zakupów więc wspieramy je jak możemy”.

Najczęstsze wskazania odnosiły się do sytuacji osób starszych, ich problemów z samotnością, brakiem pełnego zabezpieczenia potrzeb opiekuńczych i barierami.

Cytowana wcześniej przedstawicielka ŚDS podkreśliła iż „osoby starsze samotne mają również duże zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdarzają się zapytania telefoniczne, czy świadczymy podobne usługi dla seniorów”.

Przedstawicielka organizacji pozarządowej wspomniała, iż zakończono właśnie nabór na usługi sąsiedzkie świadczone w środowisku lokalnym dla osób niesamodzielnych. “Zainteresowanie było ogromne, gdybyśmy mieli dwa razy tyle miejsc, to byśmy je zapełnili” – stwierdziła.

Z kolei przedstawiciel organizacji pozarządowej prowadzącej CIS wspomniał “Prowadzimy zadania z zakresu usług opiekuńczych w położonej nieopodal gminie Węgorzyno, gdzie 6 opiekunek wspiera osoby starsze i niesamodzielne. Są to nasze uczestniczki przygotowane do tej pracy przez nas i realizują to na zlecenie ośrodka pomocy. Warto wykorzystać doświadczenie takich organizacji jak nasza

w przygotowaniu osób bezrobotnych do świadczenia takich usług. Nasi uczestnicy nie nadają się do skomplikowanych prac, ale do koszenia, usług opiekuńczych, sprzątnia jak najbardziej, dlatego warto wykorzystać nasz potencjał”.

Respondenci zwracali również uwagę na specyfikę gminy, jako obszaru ciężko doświadczonego przez przemiany gospodarcze po roku 1989.

„Problemy, które istnieją do dziś biorą się przede wszystkim z faktu, iż nasz powiat w czasach minionego systemu miał jeden z najwyższych poziomów urołnienia. Na jego terenie znajdowały się głównie PGR-y i kombinaty rolnicze. W latach 70. sprowadzano nawet ludzi na te tereny i budowano całe osiedla dla pracowników PGR-ów. 90% zakładów, które tu działały było nastawionych na obsługę PGR-ów” – przedstawiciel PUP. To co jest jednak niepokojące, to utrzymująca się stale wysoka liczba długotrwale bezrobotnych. Wskazana struktura bezrobocia powoduje, że stale utrzymuje się na podobnym poziomie grupa klientów pomocy społecznej, w której pokoleniowo przekazuje się już umiejętność życia ze wsparcia ośrodka pomocy.

W związku z powyższym faktem zwrócono uwagę na większy zakres działań Placówek Wsparcia Dziennego zwłaszcza w środowiskach wiejskich. „Tu jest konieczna edukacja od szkoły podstawowej, z dziećmi, przede wszystkim pochodzącymi z rodzin będących klientami pomocy społecznej. To powinno być wsparcie począwszy od pomocy w odrabianiu lekcji, po wsparcie przy organizacji czasu wolnego, tak aby te dzieci nabywały innych nawyków niż rodzice” – przedstawiciel PUP. Ludzie nie pracują od 30 lat, często tam jest drugie pokolenie, które widzi, że rodzice nie pracują. Dzieci nabywają nawyki po rodzicach i czasami czymś nienormalnym jest, że tata czy dziadek poszedł do pracy, bowiem dotychczas wszyscy żyli z zasiłków - przedstawiciel ŁDK.

U wszystkich uczestników wywiadu idea powołania CUS została przyjęta z zadowoleniem, część uczestników spotkania zaznaczała, że już współpracuje z sąsiednim CUS w Resku.

Przedstawiciel Organizacji prowadzącej CIS dodał: „Zajmujemy się osobami wykluczonymi, długotrwale bezrobotnymi. Chciałbym, aby ośrodek bardziej szczegółowo przeprowadzał wywiad z osobami trafiającymi do nas, żebyśmy wiedzieli kogo dostajemy, odpowiednio zdiagnozowanego, z jakimi uzależnieniami, problemami. Potem musimy zatrudniać psychologa, psychiatrę czy innych specjalistów, aby pomóc uczestnikom. Przyszły CUS powinien mieć specjalistów terapeutów od uzależnień, psychologów”.

Ważny był również głos przedstawiciela PCPR, który zwrócił uwagę na problem dzieci w pieczy zastępczej – „Z punktu widzenia PCPR, to usługi i wszelkie działania, które wsparłyby rodzinę biologiczną w zapobieganiu umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, byłyby bardzo potrzebne. Jeśli chodzi o ich zakres, to są niezbędne usługi, które mogłyby wzmocnić rodzinę w wypełnianiu jej roli opiekuńczo-wychowawczej, a więc warsztaty dla rodziców, treningi ekonomiczne, wsparcie specjalistyczne psychologiczne, prawne, terapeutyczne, wszystkie takie działania, które zapobiegałyby niewydolności opiekuńczo-wychowawczej.”

W podsumowaniu, przedstawiciele NGO's-ów dobrze ocenili dostępne na terenie gminy usługi, czują się współodpowiedzialni za ich organizację i dostarczanie oraz deklarują współpracę przy ich rozwoju w partnerstwie z projektowanym Centrum Usług Społecznych.

Drugie spotkanie, podczas którego wykonano badania metodą zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), przeprowadzono wśród radnych

Rady Miejskiej w Łobzie. Wywiad przebiegł według podobnego scenariusza jak spotkanie z przedstawicielami NGO's-ów z otwartymi pytaniami.

W tej grupie respondenci, podobnie jak poprzednia grupa, zwrócili uwagę na problem starzejącego się społeczeństwa i wynikających z tego potrzeb seniorów. Zwrócili jednak uwagę na inne obszary - mianowicie są osoby starsze, które nie potrzebują wsparcia finansowego, ale pomocy przy poruszaniu się w nowoczesnej technologii np. jak obsłużyć smartfon, jak skorzystać z bankomatu. Tu zauważono, że powinna być usługa wsparcia prawnika. Starsi ludzie sami chcą o pewnych sprawach decydować, nie zwracają się z problemami do dzieci i pod namową obcych podpisują zobowiązania kredytowe dla nich bardzo krzywdzące. Należałoby również organizować spotkania informujące/szkolące dla emerytów, rencistów, ostrzegające przed niebezpieczeństwami dla osób starszych. Bardzo wysoko ocenieni zostali emeryci, którzy organizują sobie czas sami w domu kultury, szukają sami wsparcia. Można by było zorganizować dla nich kadre i pozwolić im, aby mogli tam spędzać więcej czasu - podkreślano. Zwrócono również uwagę na zasób, jaki stanowią seniorzy. Brak jest integracji międzypokoleniowej, seniorzy mają wolny czas i wolę pomagania. „Jest wielu nauczycieli seniorów mogliby pomagać w odrabianiu prac domowych jako wolontariusze, a CUS pomógłby w połączeniu tych dwóch grup. W takim przypadku zyskują i seniorzy, bo można zaangażować ich, zaktywować oraz dzieci bo ktoś im lekcje pomoże zrobić”. Problem młodzieży wybrzmiał również w innym punkcie: „Młodzież i dzieci w mieście nie mają wsparcia tak jak dzieci na wsi, gdzie mają świetlice, panie świetliczanki, miejsce, gdzie mogą spędzić czas, czas z rówieśnikami, uzyskać często wsparcie nawet przez taką zwykłą rozmowę ze świetliczanką. Takich sytuacji dla dzieci miejskich nie ma, jest większa anonimowość, jest zauważalna luka w organizacji czasu, we wdrażaniu pewnych

zdrowych sposobów bycia razem i nie biorąc pod uwagę wspólnego grania w gry online, co jest domeną współczesnych dzieci i młodzieży, gdzie znajdują się one w świecie poza kontrolą czyli jest bardzo ważne wsparcie ze strony dorosłych, wzmacnianie wszelkich inicjatyw, które budują wspólne więzi, integrują poza szkołą, poza klubami sportowymi.” Podkreślali, że w Łobzie istnieje oddział stowarzyszenia TPD, który prowadzi wsparcie w dwóch miejscach w Łobzie, ale dla dzieci będących pod opieką pomocy społecznej i można by było rozszerzyć działalność tego stowarzyszenia i wykorzystać jego potencjał w zakresie wszystkich potrzebujących, nie tylko tych, które znajdują się pod auspicjami MGOPS-u. Zwrócono przy tym również uwagę na inny problem nie do końca zbadany, ale występujący w szerszej skali w gminie i całym powiecie łobeskim.

„Mówi się dużo o eurosierotach, a są dzieci w małych miejscowościach gdzie rodzice oboje wyjeżdżają na tydzień do np. Szczecina i dziećmi opiekuje się babcia. Rodzice nie zgłaszają, że są problemy z dziećmi. Cały tydzień dzieci są pod opieką babci, osoby starszej bez nadzoru rodzicielskiego i nie ma takiego punktu kontroli, co się dzieje z tymi dziećmi, co robią w czasie wolnym, CUS mógłby i tu skoordynować działania, aby zaopiekować się dziećmi”.

Podczas wywiadu nie podważano wprowadzić idei usług sąsiedzkich ale zaznaczano że „Mieszkańcy może i pomogą ale nie na stałe, nie codziennie. I niestety instytucja, dobrze by było, żeby miała to w garści”. „Bo w instytucji jest inna odpowiedzialność. Tam są zatrudnieni ludzie zaufani, sprawdzeni, za których w swojej osobie odpowiada dyrektor, z-ca dyrektora. To jest inny stopień odpowiedzialności. A tak to ktoś przyjdzie, wynajęty na chwilę, nie na stałe, coś zrobi, potem nie przyjdzie, nikt nie bierze odpowiedzialności za jego pracę, frekwencję.” Dlatego radni widzą tu szczególne miejsce dla CUS-u „ niech koordynuje różnorodne usługi, wolontariat, możliwość pomocy przez harcerzy,

usługę złotej rączki w przypadku, gdy coś się komuś zepsuje, jak ktoś chce coś oddać to też CUS-y mogą takie akcje skoordynować, żeby można było wiedzieć komu co potrzeba – taki punkt, który by wszystko połączył, żeby wszystko grało i żeby ktoś, kto tam przychodzi wiedział, że otrzyma rzetelną pomoc. Mogłyby zarządzać także infrastrukturą, która jest w gminie do wykorzystania np. świetlice wiejskie, w których można organizować rzeczywiste wsparcie bezpośrednio na miejscu.

Radni bardzo pozytywnie ocenili lokalne podmioty ekonomii społecznej i inne instytucje lokalne, jako partnera do współpracy z CUS. „Spółdzielnia Tacy Sami na pewno by się włączyła w takie działania. Oni oferują usługi opiekuńcze, akcje sprzątania grobów, to naturalny partner dla CUS-u”.

Fundacja PASJA - bardzo dużo korzysta gmina z usług jeżeli chodzi o wypożyczenie dużego sprzętu rehabilitacyjnego dla swoich podopiecznych. Ośrodek Dzienny dla Osób Niepełnosprawnych, Środowiskowy Dom Samopomocy, Harcerze, Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów, Chór, PCK, świetlice wiejskie, koła gospodyń wiejskich, szkoły podstawowe.

Radni wypowiedzieli się również w kwestii aktywności społecznej swoich mieszkańców, której nie ocenili zbyt wysoko. „Ogólnie jest tak, że jak nie ma diety to nie ma aktywności. A można by było pomyśleć żeby nawet ta pomoc łączyła się z jakimś drobnym dofinansowaniem, to też bardziej motywuje do działania i wyciągnie ludzi z domów. Jeżeli osoba będzie miała jakąś korzyść, nawet drobną z aktywności, to ona będzie chętna, natomiast jeżeli nie będzie miała żadnych profitów to niestety nie ma inicjatywy.

Radni potwierdzają, że widzą dużo problemów osób wykluczonych na terenie gminy, osób starszych i młodych, niepełnosprawnych, ludzi z nałogami ale pytają jak pogodzić wszystkie interesy gdy brakuje pieniędzy; chcieliby aby

powstały na bazie MGOPS CUS posiadał zewnętrzne stałe źródła finansowania. Z samą jednak ideą CUS wiążą duże nadzieje i szanse na powiązanie wielu lokalnych animatorów usług społecznych oraz rozszerzenie dotychczasowych usług.

Indywidualne wywiady pogłębione (IDI)

Indywidualne wywiady pogłębione zostały zrealizowane z przedstawicielami wszystkich interesariuszy zaangażowanych zarówno w organizację i dostarczenie usług społecznych, jak i odbiorców tych usług. W sumie wykonano 40 wywiadów z sołtysami, pielęgniarkami, przedstawicielkami koła gospodyń wiejskich, policjantami, cudzoziemcami, przedstawicielami NGO, OSP. Wywiady IDI odnosiły się do trzech podstawowych grup problemowych:

- problemy społeczne w gminie
- usługi społeczne – oferta, dostępność jakość
- potencjał instytucji świadczących usługi społeczne.

W przypadku głównych problemów społecznych u większości respondentów przewijały się podobne zagadnienia tj. alkoholizm, bezrobocie, niewydolności wychowawcze, brak ciekawych ofert pracy, niskie zarobki, zatrudnianie na czarno, wykluczenie komunikacyjne. Zdarzały się jednak też inne problemy nieobecne u innych respondentów:

- młodzież uzależniona jest od komputerów, smartfonów;
- problemy wynikające z nieznaności kultury, obyczajów zwyczajów panujących w kraju (respondent był obcokrajowcem);
- w okresie pandemii zwiększyła się liczba pacjentów z nerwicą, depresją. Jest to szczególnie zauważalne wśród dzieci i młodzieży;

- brak w Łobzie pediatrów, różnych specjalistów w tym psychiatry dziecięcego, prawie na każde badanie trzeba udać się poza miejsce zamieszkania;
- z powodu pracy za granicą jednego z małżonków rozpada się wiele małżeństw.

W kwestii zagadnień z zakresu Usługi społeczne – oferta, dostępność, jakość tu również większość respondentów wskazywała:

MGOPS świadczy usługi opiekuńcze wobec osób chorych i niepełnosprawnych. Ich zakres jest jednak niewystarczający, gdyż brak usług najbardziej odczuwalny jest na terenach wiejskich.

Na terenie gminy Łobez usługi opiekuńcze świadczone są przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Spółdzielnię Socjalną i CIS. Z doświadczenia zawodowego wiem, że w/w instytucje nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb mieszkańców, z uwagi na brak wystarczającej liczby kadry.

Uważam, że rozszerzenie usług opiekuńczych i rehabilitacji w domu seniorów jest dobrym rozwiązaniem, nie wszyscy seniorzy są też mobilni, mają trudności z dotarciem do lekarza, a nawet ze zrobieniem opłat czy zakupów.

Zapotrzebowanie na usługi przewyższa obecne możliwości Ośrodka i spółdzielni, szczególnie niedobór usług widoczny jest na wsiach.

U większości respondentów przebija się problem braku lub niskiej jakości tych usług na terenach wiejskich.

W tym punkcie równie ciekawa była odpowiedź na pytanie dotyczące odpłatności za usługi. Część respondentów odpowiadała, że jest w stanie się zgodzić na częściową odpłatność, symboliczną, tak uważam, że powinny być płatne - symboliczna kwota. Jeszcze inni podkreślali że kryteria kwalifikujące powinny być, ponieważ z usług korzystają osoby o różnym statusie finansowym.

Inni, którzy nie akceptowali odpłatności uzasadniali to, że „jako emerytka uważam, że usługi powinny być bezpłatne.” Jednak ponad połowa badanych była w stanie zaakceptować drobną odpłatność za usługi.

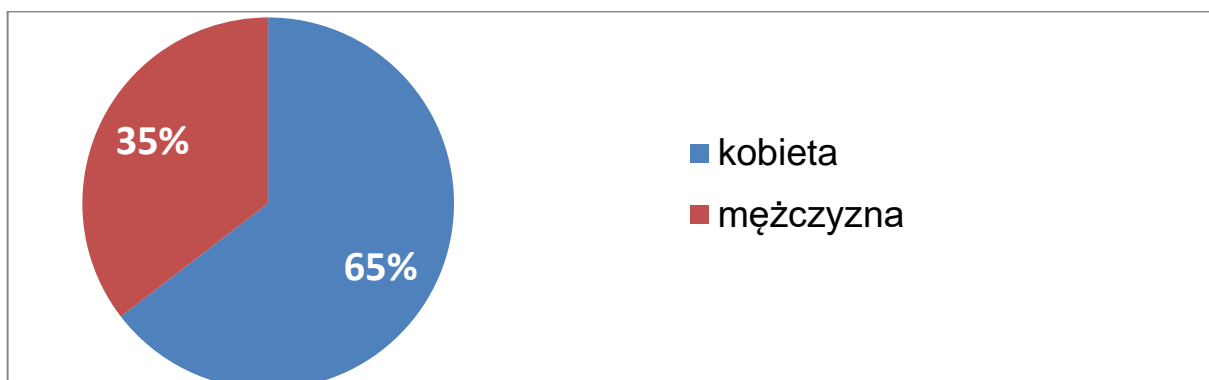
W przypadku potencjału instytucji świadczących usługi społeczne respondenci oceniając dotychczasowy potencjał instytucji zajmujących się dostarczaniem usług społecznych zwracali uwagę na zwiększenie zasobów materialnych instytucji, a w szczególności lokalowych, pozytywnie wpłyną na jakość i dostępność usług, albo średnia infrastruktura, małe pomieszczenia, słabe finansowanie. Większość jednak ankietowanych o ile miało wiele uwag do warunków lokalowych to o samej kadry wypowiadała się pozytywnie; bardzo dobre przygotowanie kadry, dobry sposób zarządzania, dobrze wykształceni i kompetentni specjaliści. Jedyne zarzuty wobec kadry dotyczyły: kompetencje kadry wysokie, jednak może za mało pracowników albo za krótki czas pracy dla tej ilości klientów. Na pewno są braki kadrowe, usługi powinny być ilościowo zwiększone. Większość respondentów znała też instytucje i podmioty świadczące powyższe usługi społeczne. Podkreślano, że jest Spółdzielnia Socjalna Tacy Sami lub CIS Łobez, MGOP - większość respondentów kojarzyła te instytucje i wspominała o nich w wywiadach.

Badania ankietowe (CAWI oraz CATI)

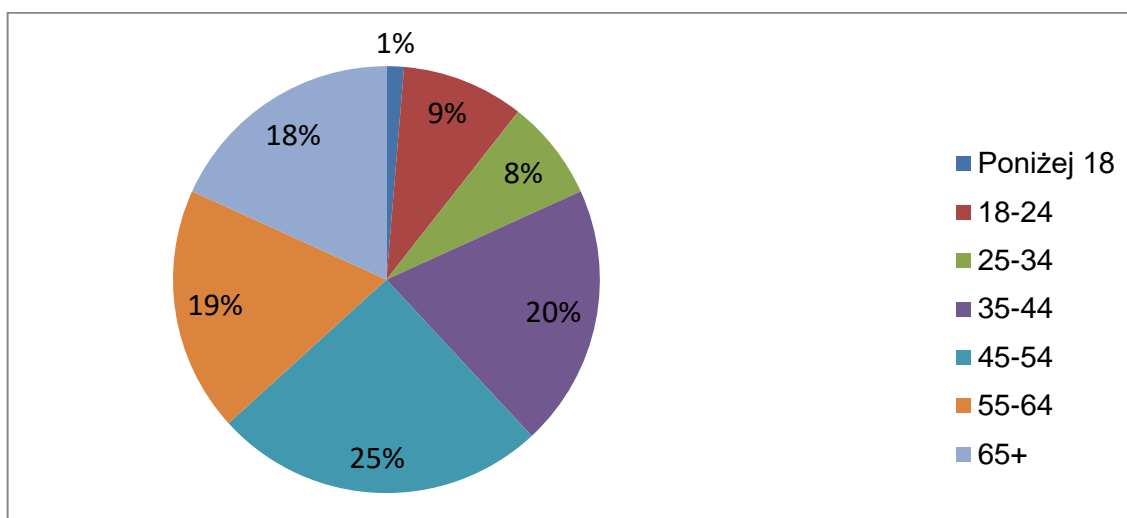
Dopełnieniem badań jakościowych, tj. indywidualnego wywiadu pogłębionego (IDI) oraz zogniskowanego wywiadu grupowego były **badania ankietowe przeprowadzone metodą *mix-mode***, w hybrydowej formule łączącej techniki CAWI (*Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony www) i CATI (*Computer-Assisted Telephone Interviewing*, czyli wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny). Badanie

terenowe rozpoczęto od ankiety internetowej CAWI skierowanej do wszystkich zinwentaryzowanych podmiotów, następnie do udziału w wywiadach telefonicznych CATI zostali zaproszeni realizatorzy usług dla poszczególnych grup beneficjentów: PES, podmioty publiczne i prywatne. Łącznie zrealizowano 302 ankiety.

Struktura badanej grupy przedstawia się następująco.

Znamienitą większość respondentów stanowiły kobiety, co też może świadczyć o większym zainteresowaniu usługami społecznymi wśród kobiet. Również struktura wieku wskazuje, że usługi społeczne to temat bardziej rozpoznawalny wśród ludzi dojrzałych i starszych – przeważająca większość udzielających odpowiedzi to ludzie w wieku 35+, a największą reprezentację badanej populacji stanowiły osoby w przedziale wiekowym 45 – 54 lat.

Również w kwestii poziomu wykształcenia respondentów zebrano pełen przekrój badanej populacji, przy czym najwięcej osób wskazało na wykształcenie zawodowe, wyższe bądź średnie – odpowiednio 27,48%, 24,17% i 22,85%.

Stosunkowo mniej udzielających odpowiedzi legitymowało się wykształceniem podstawowym (18,8%) oraz gimnazjalnym (6,62%).

Jako miejsce zamieszkania odpowiadający w większości wskazywali na miasto Łobez – 66,23%. Pozostałe miejscowości w gminie Łobez reprezentowało 29,14% badanych, zaś 4,64% stanowili mieszkający poza gminą Łobez.

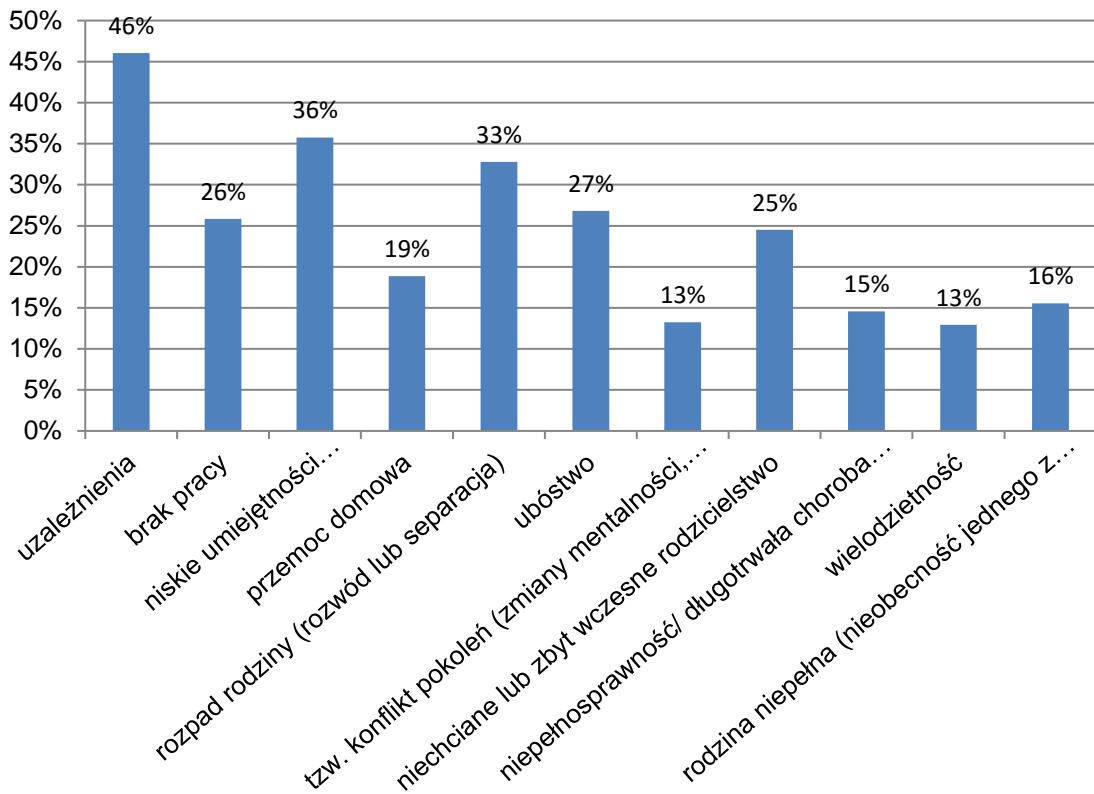
Ważną z punktu charakterystyki badanej grupy była struktura gospodarstwa domowego. Tu rozkład był w miarę zrównoważony, przy czym najwięcej wskazań dotyczyło gospodarstw 2-osobowych (25%), najmniej gospodarstw o liczbie członków 5 i więcej – 12%.

Ankieta składała się z 18 merytorycznych pytań. Na wstępie poproszono o **wskazanie** spośród wymienionych **obszarów problemów społecznych wymagających pilnego rozwiązania w gminie Łobez**. Jako najważniejszy problem wskazywano najczęściej „promocję i ochronę zdrowia”. W drugiej zaś kolejności najwyższa częstotliwość wskazań dotyczyła „wspierania rodziny”. Z kolei najniższą wagę respondenci przypisywali najczęściej kwestiom „pobudzania aktywności obywatelskiej” i „pomocy społecznej”.

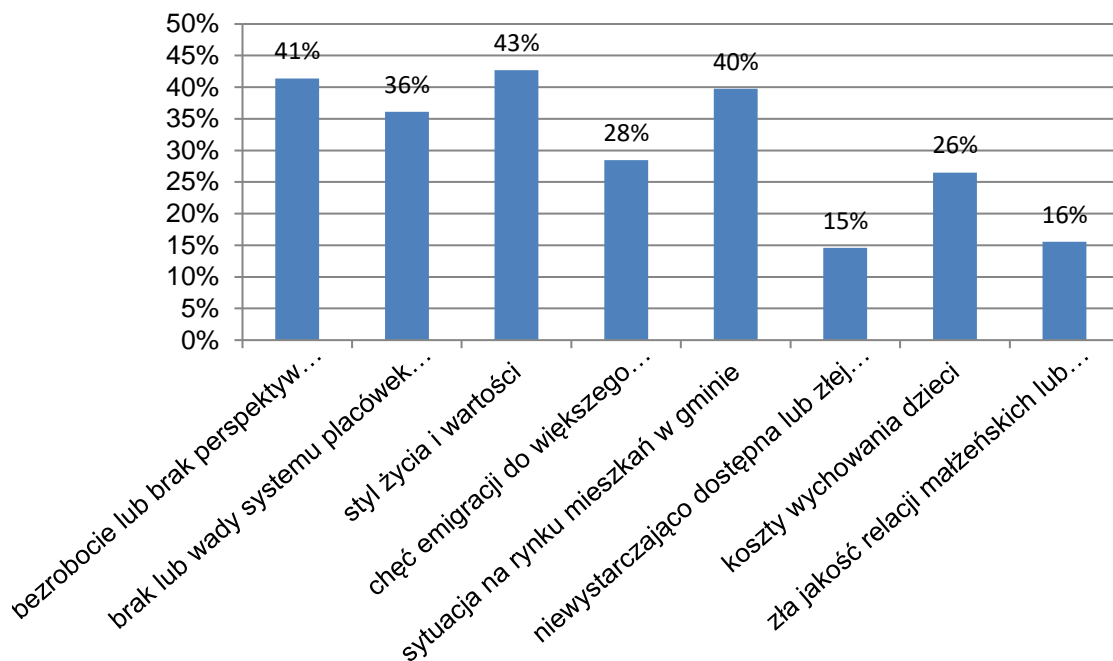
Pytając o **działania, które w największej mierze poprawiłyby sytuację rodzin z dziećmi w lokalnej społeczności** uzyskiwano najczęściej wskazania dotyczące zwiększenia bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych) – 207 wskazań, oraz szerszej oferty spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi – 170 wskazań. Relatywnie najrzadziej jako działania poprawiające sytuację rodzin z dziećmi zaznaczano usługi związane z poprawą relacji w rodzinie (rozwiązywanie problemów małżeńskich i wychowawczych) – 94 zaznaczeń oraz stypendia i zasiłki szkolne – 78 zaznaczeń. Na wsparcie, poradnictwo specjalistyczne i edukację rodzin z dziećmi wskazało 130 ankietowanych. Tu warto zaznaczyć, że każdy respondent mógł wskazać

maksymalnie 3 typy działań, stąd suma odpowiedzi przekroczyła liczbę badanych (n>302).

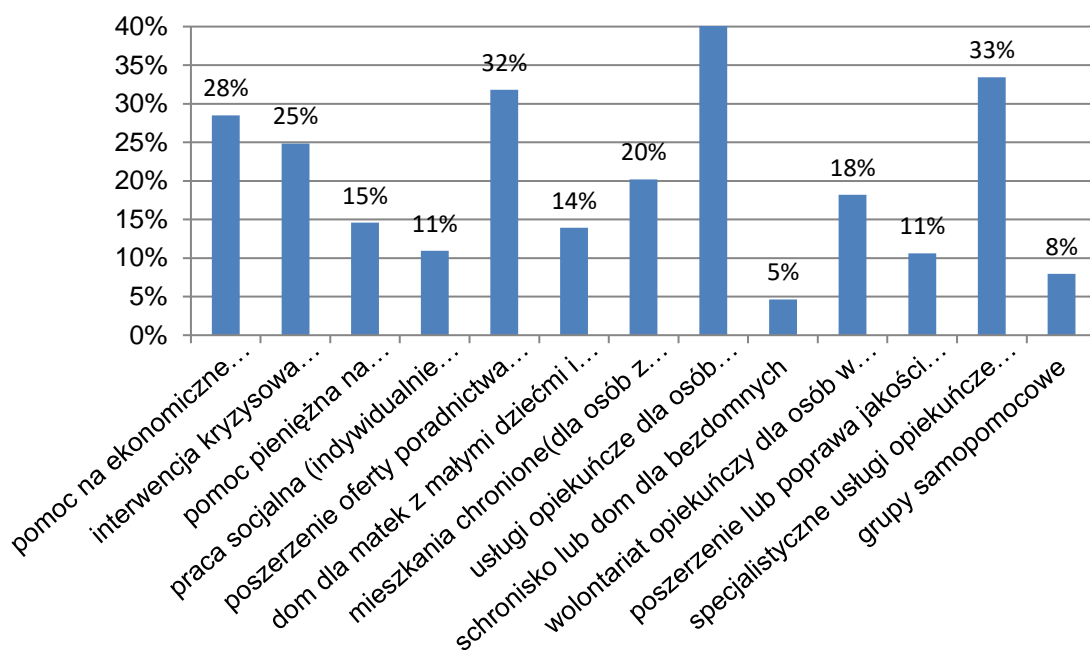
Odnosnie **głównych przyczyn bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego** najczęściej wskazań dotyczyło uzależnień - wskazał prawie co drugi respondent. Równie często - co trzeci respondent - wskazał na niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze, przepracowanie (np. konieczność pracy na więcej niż jeden etat, konieczność jednoczesnej opieki nad dziećmi i własnymi starymi rodzicami itp.), a także na rozpad rodziny (rozwód lub separacja). Relatywnie rzadko główną przyczynę bezradności utożsamiano z wielodzietnością, tzw. konfliktem pokoleń (zmianami mentalności, kultury i technologii, które utrudniają komunikację między pokoleniami) oraz niepełnosprawność/ długotrwała choroba (fizyczna lub psychiczna) dziecka lub rodzica – poniżej 15% w ogóle udzielanych odpowiedzi.

Wpływ na brak chęci posiadania dzieci wśród mieszkańców gminy Łobez mają przede wszystkim – zdaniem ankietowanych - bezrobocie lub brak perspektyw zawodowych, styl życia i wartości oraz sytuacja na rynku mieszkań w gminie i brak lub wady systemu placówek dla małych dzieci (żłobków, przedszkoli, klubów malucha). Znacznie rzadziej istotną rolę w braku chęci posiadania dzieci odgrywają zła jakość relacji małżeńskich lub partnerskich, czy też niewystarczająco dostępna lub złej jakości opieka medyczna nad matką i dzieckiem w najbliższej okolicy.

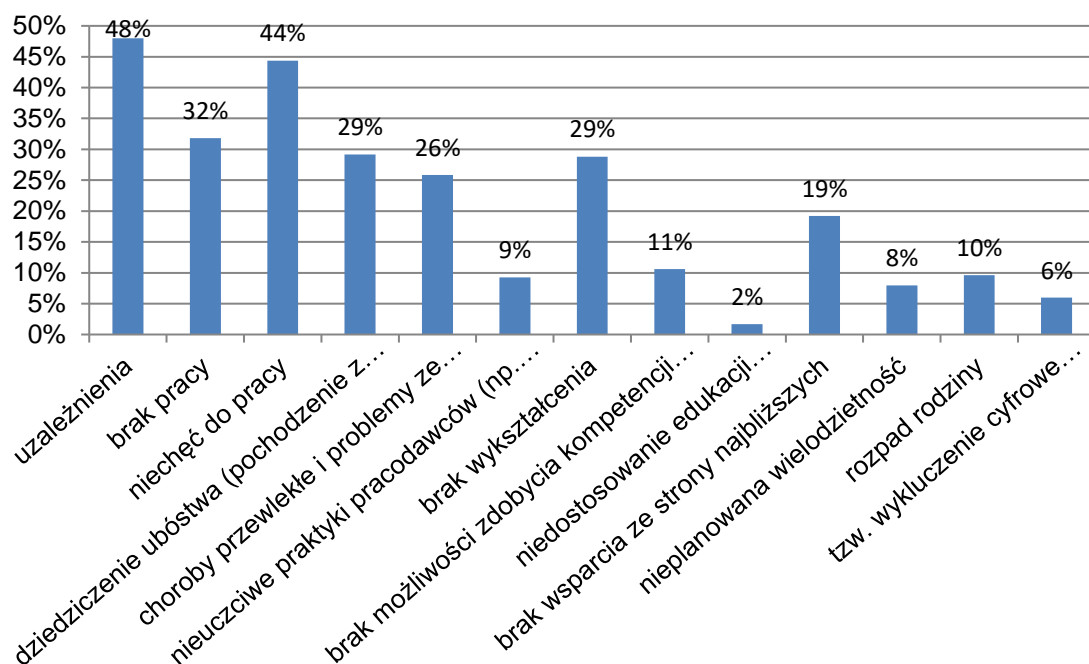

Szukając najbardziej trafnego rozwiązania **poprawy funkcjonowania rodzin/osób przeżywających trudności na terenie gminy Łobez** zaproponowano respondentom pakiet usług pomocy społecznej, pytając jednocześnie o wskazanie maksymalnie 3 najbardziej odpowiednich. Największym zainteresowaniem cieszyłyby się usługi opiekuńcze dla osób samotnych i mniej sprawnych (higiena, pielęgnacja, ułatwianie kontaktu z otoczeniem, pomoc w codziennych czynnościach). W następnej kolejności wskazano na specjalistyczne usługi opiekuńcze (ściśle związane ze schorzeniami) oraz na poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, rodzinnego, zawodowego) na terenie gminy i powiatu. Najmniejsze zainteresowanie budziły usługi związane z grupami samopomocowymi oraz budową schroniska lub domu dla bezdomnych.

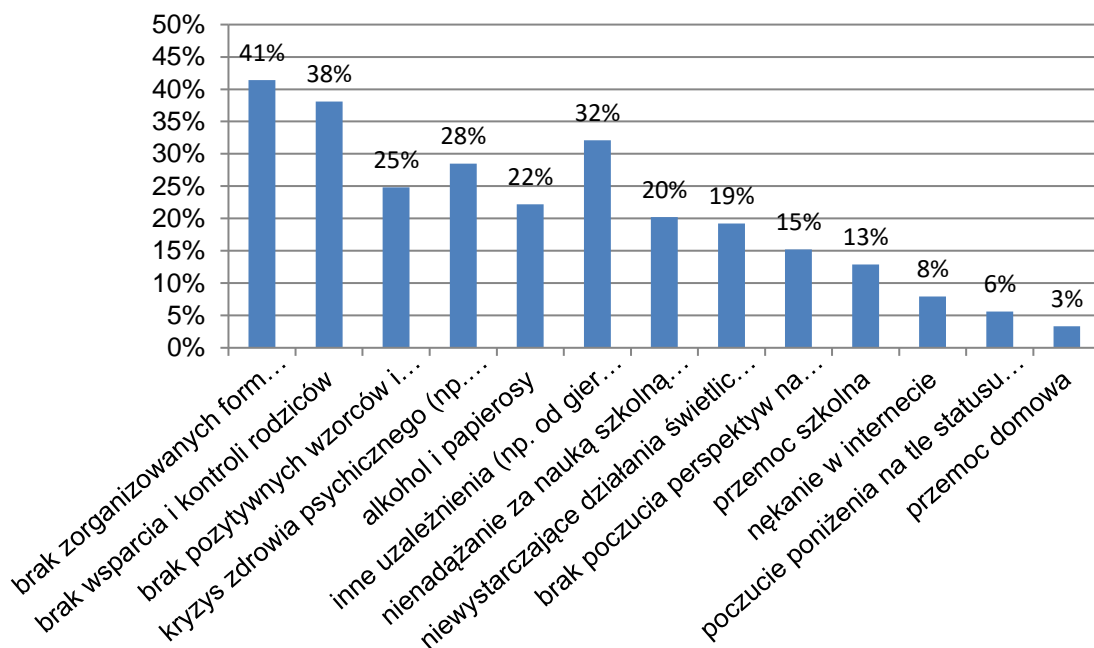

Analizując problematykę ubóstwa poproszono mieszkańców gminy i miasta Łobez o wybranie (z zaproponowanego katalogu odpowiedzi) maksymalnie 3 **najpoważniejszych problemów, przez które członkowie lokalnej społeczności popadają w ubóstwo**. Bezapelacyjnie na pierwszym miejscu wskazano uzależnienia oraz niechęć do pracy. Prawie co trzeci badany przyczyn ubóstwa upatrywał w braku pracy, dziedziczeniu ubóstwa (pochodzeniu z ubogiej rodziny) oraz braku wykształcenia. Niewielkie znaczenie w tej kwestii przypisywano zaś niedostosowaniu edukacji profesjonalnej, programów aktywizacji zawodowej oraz ofert i zakładów pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością, czy też tzw. wykluczeniu cyfrowemu (nieumiejętność obsługi komputera, brak stabilnego dostępu do Internetu, niemożność podjęcia pracy zdalnej online).

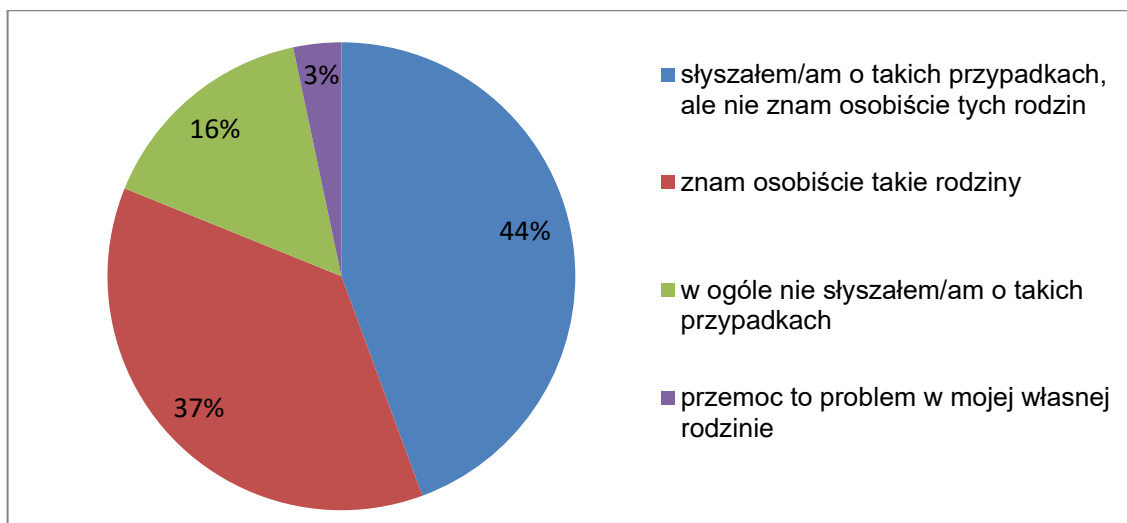

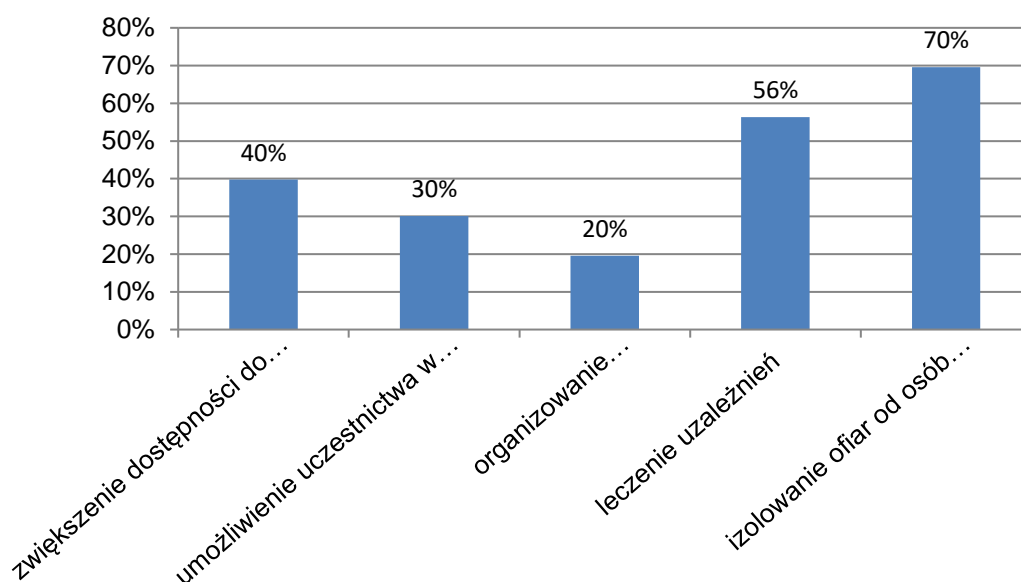
Za najpoważniejsze problemy dzieci i młodzieży na terenie gminy Łobez udzielający odpowiedzi wskazali przede wszystkim na brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego oraz brak wsparcia i kontroli rodziców. Równie często zwracano uwagę na inne uzależnienia (np. od gier komputerowych) oraz kryzys zdrowia psychicznego (np. depresja, lęki, bezsenność, nasilona agresja). Relatywnie rzadko za problem dzieci i młodzieży w gminie Łobez uznawano nękanie w internecie, poczucie poniżenia na tle statusu majątkowego czy przemoc domową.

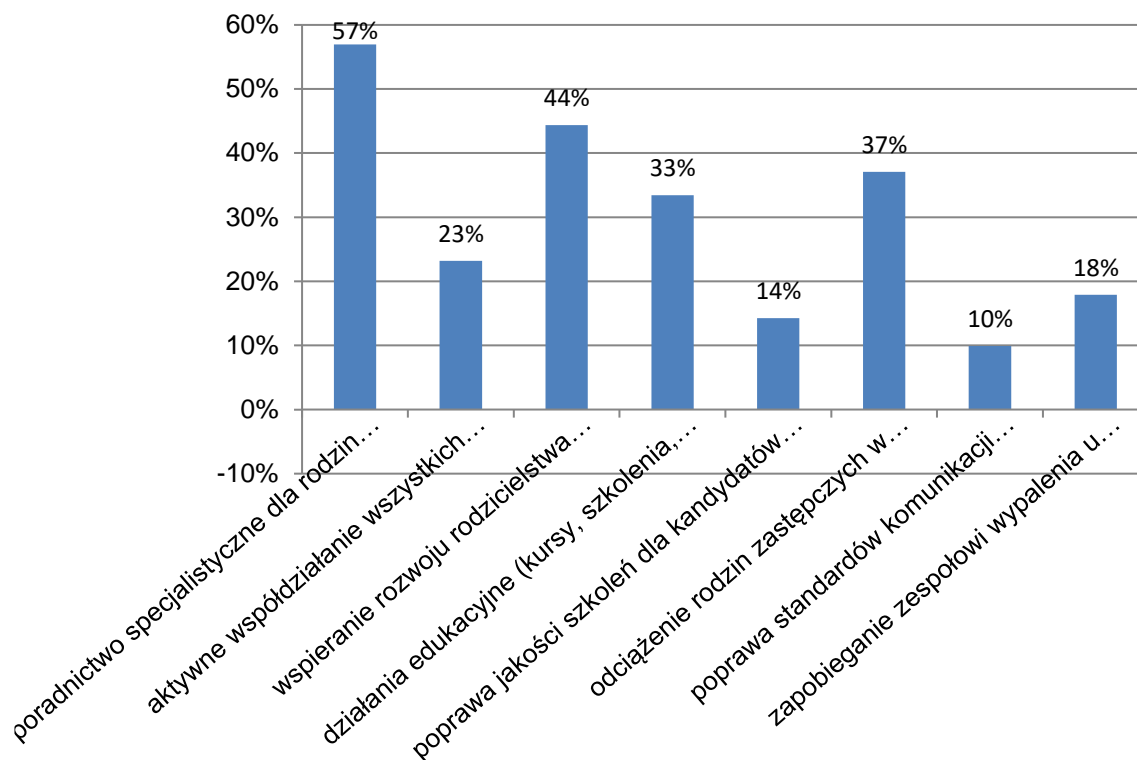
Pomimo, że **przemoc domowa** teoretycznie nie stanowi problemu dzieci i młodzieży, to już jako sama w sobie jest rozpoznawalna przez mieszkańców gminy Łobez. Ponad 44% ankietowanych słyszało o przypadkach przemocy domowej, ale nie znało osobiście takich rodzin. Z kolei prawie tyle samo mieszkańców zna takie przypadki lub sama jest nimi dotknięta. Jedynie 15,5% badanych twierdziło, że w ogóle nie słyszało o takich przypadkach.

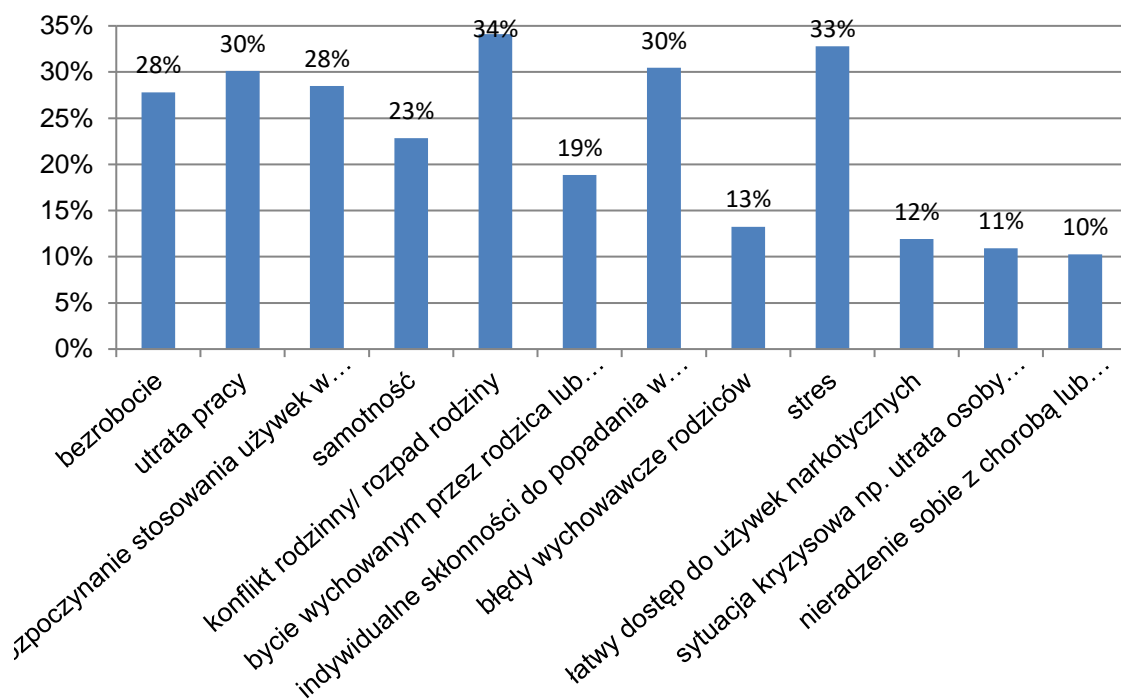
Próbując dalej drążyć temat zapytano o **działania, które byłyby najskuteczniejsze wobec ofiar przemocy domowej**. Ankietowani uznali, że w pierwszej kolejności należy izolować ofiary od osób stosujących przemoc oraz leczyć uzależnienia. Niewielkie znaczenie wobec ofiar przemocy domowej respondenci przypisują organizowaniu ogólnodostępnych akcji społecznych.

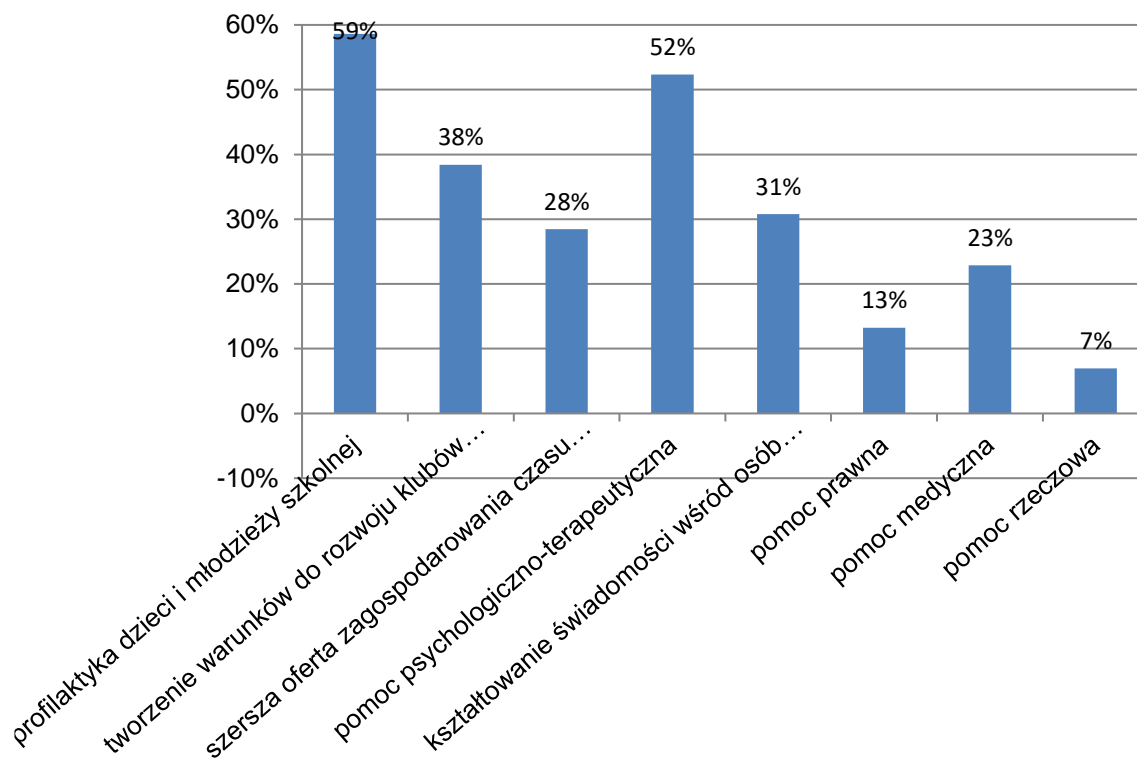
Za równie istotną i wartą przebadania uznano problematykę pomocy rodzinom zastępczym. W tym celu zadano pytanie: jakie **formy pomocy dla rodzin zastępczych** są Pana/Pani zdaniem najskuteczniejsze? Zdaniem większości ankietowanych, najskuteczniejsze byłoby poradnictwo specjalistyczne dla rodzin (psychologiczne, prawne, itp.) oraz szeroko rozumiane wspieranie rozwoju rodzicielstwa zastępczego. Relatywnie niewielkie znaczenie upatruje się z kolei w poprawie standardów komunikacji (większa dyspozycyjność i zaangażowanie, cieplejsze przyjęcie itp.) w instytucjach, z którymi współpracują rodziny zastępcze.

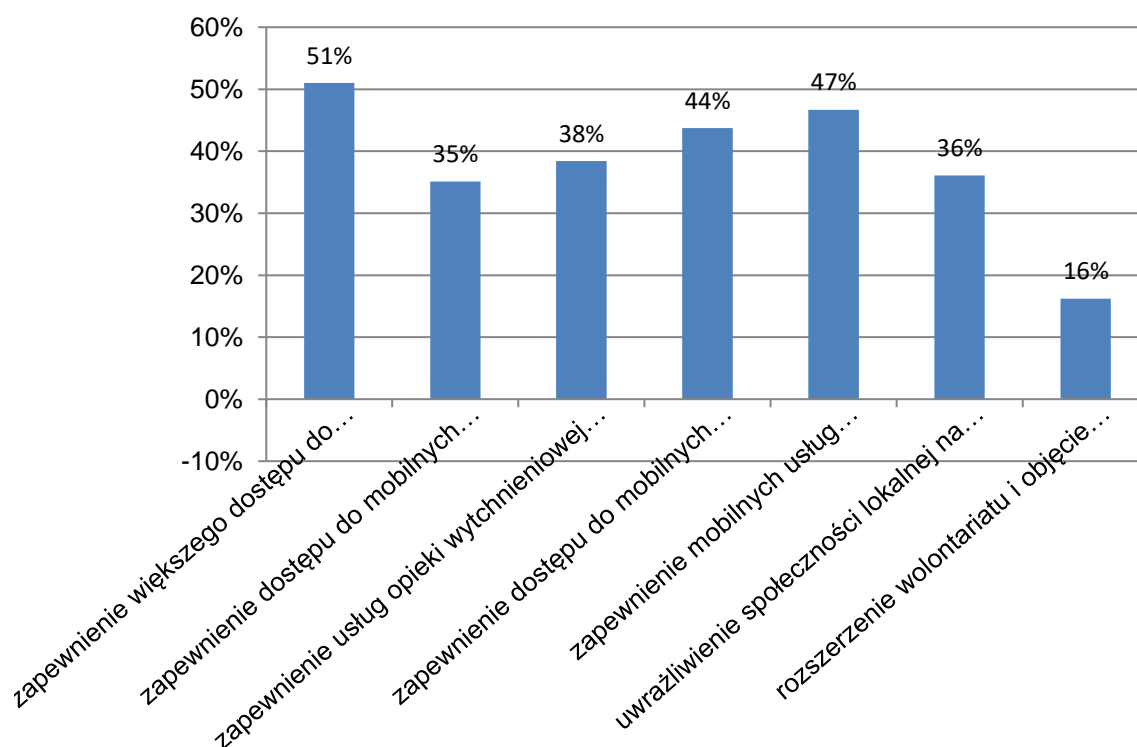
Często wskazywanym problemem społecznym w gminie i mieście Łobez są uzależnienia. Zapytano zatem mieszkańców o **najważniejsze przyczyny występowania problemu uzależnień** na terenie gminy Łobez. Respondenci najczęściej wskazywali na konflikt rodzinny/ rozpad rodziny, stres, indywidualne skłonności do popadania w nałogi oraz utratę pracy – te przyczyny wskazał co 3. badany. Z kolei zaledwie co 10. badany wskazywał jako przyczynę uzależnień łatwy dostęp do używek narkotycznych, sytuację kryzysową (np. utrata osoby bliskiej) czy też nieradzenie sobie z chorobą lub niepełnosprawnością.

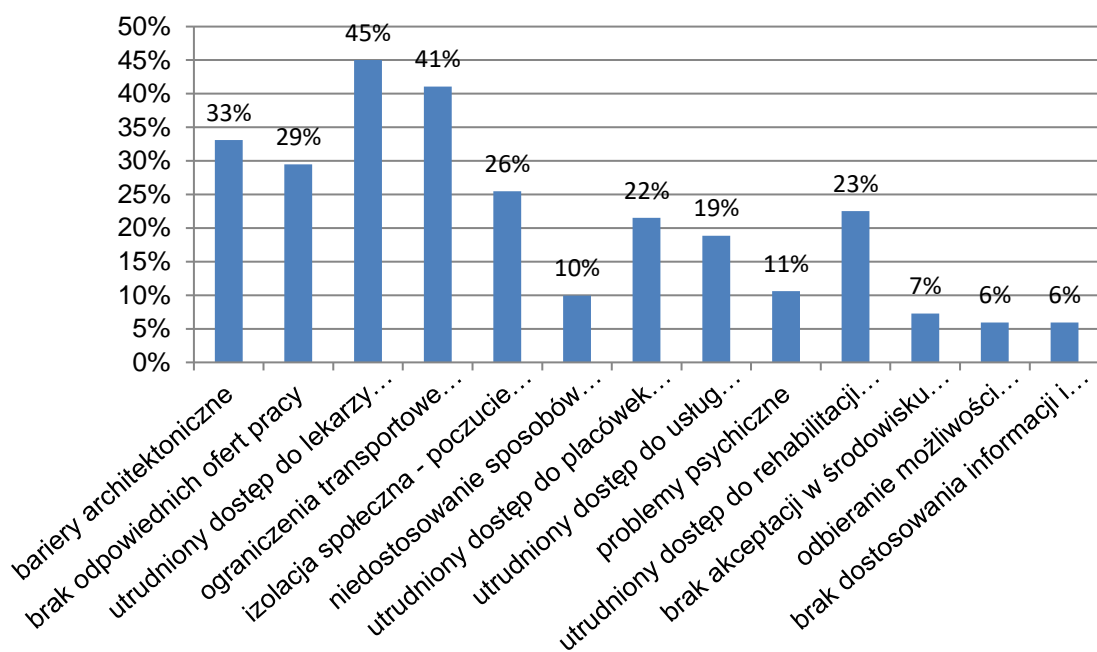
Próbując znaleźć możliwie skuteczne środki przeciwdziałania popadaniu w uzależnienia i pomoc osobom już uzależnionym poproszono o wybranie z kafeterii zaproponowanych odpowiedzi - **działań, które powinny być przede wszystkim podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w gminie Łobez.** Ponad połowa badanych wskazała tu na profilaktykę dzieci i młodzieży szkolnej oraz na pomoc psychologiczno-terapeutyczną. Uznano, że w tej kwestii niewielkie znaczenie ma pomoc rzeczowa.

Przechodząc do tematów związanych z osobami starszymi oraz osobami z niepełnosprawnościami poproszono badanych o **wybór pakietu usług, który ułatwiłby osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom codzienne życie oraz pełniejszy udział w życiu społecznym**. W tym przypadku nie odnotowano istotnego różnicowania odpowiedzi. Połowa ankietowanych uznała, że zapewnienie większego dostępu do istniejących usług opiekuńczych (opiekun osoby starszej, opiekun osoby z niepełnosprawnością lub potrzebującej opieki w wyniku choroby) poprawi codzienne życie oraz pełniejszy udział w życiu społecznym analizowanej grupy społecznej. Stosunkowo dużą wagę przypisywano różnym usługom świadczonym w formie mobilnej (usługi doradcze, usługi towarzyszenia ograniczające poczucie samotności i izolacji w środowisku zamieszkania, usługi sanitarne). Relatywnie niewielkie znaczenie pokładano w rozszerzeniu wolontariatu i objęciu opieką wolontarystyczną osób starszych i z niepełnosprawnościami.

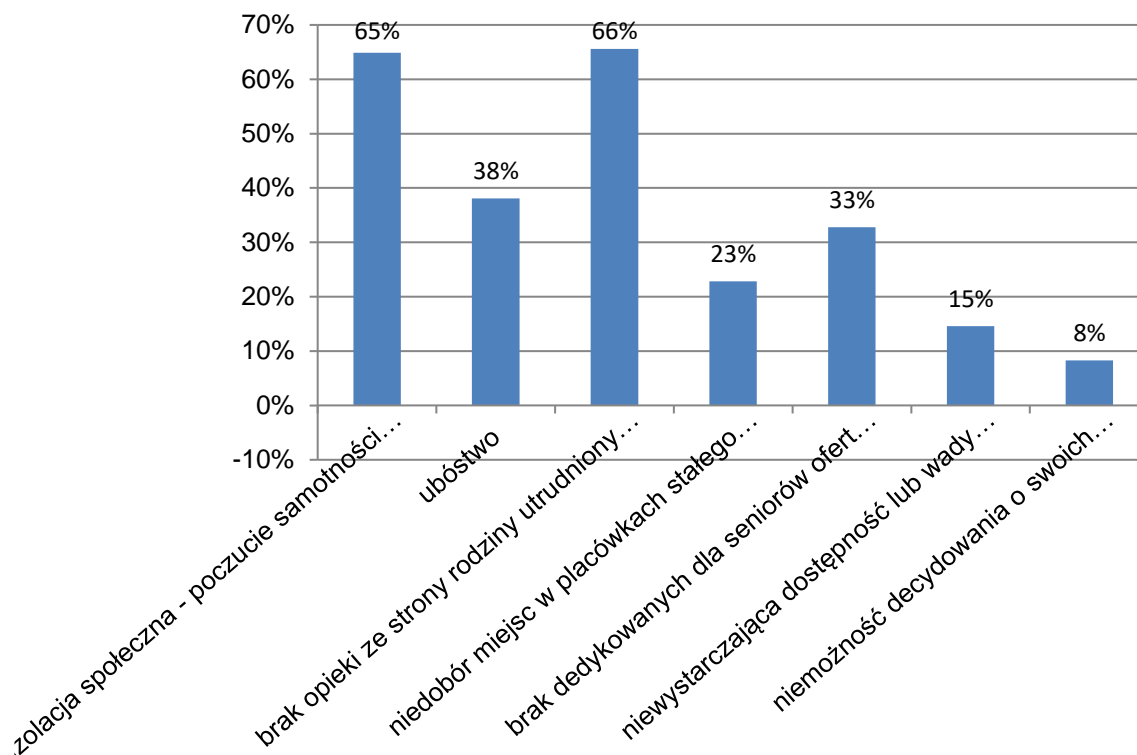

Dotkliwość problemów społecznych, z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami w gminie Łobez była kolejnym aspektem prowadzonych badań. Zaproponowano respondentom 13 grup problemów prosząc o wskazanie maksymalnie 3 ich zadaniem najistotniejszych – najbardziej dotkliwych. Ponad 4 na 10 badanych wskazało na utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki oraz na ograniczenia transportowe (niemożność podróżowania, załatwiania spraw poza domem itp.). Za istotne uznano też bariery architektoniczne, brak odpowiednich ofert pracy oraz izolację społeczną - poczucie samotności. Stosunkowo niewielkie znaczenie dla osób z niepełnosprawnościami mają: brak akceptacji w środowisku rodzinnym, odbieranie możliwości decydowania o swoich sprawach (np. dziecinne traktowanie w sytuacjach społecznych, kontaktowanie się tylko z opiekunem, a nie z właściwą osobą), a także brak dostosowania informacji i wydarzeń do ich potrzeb.

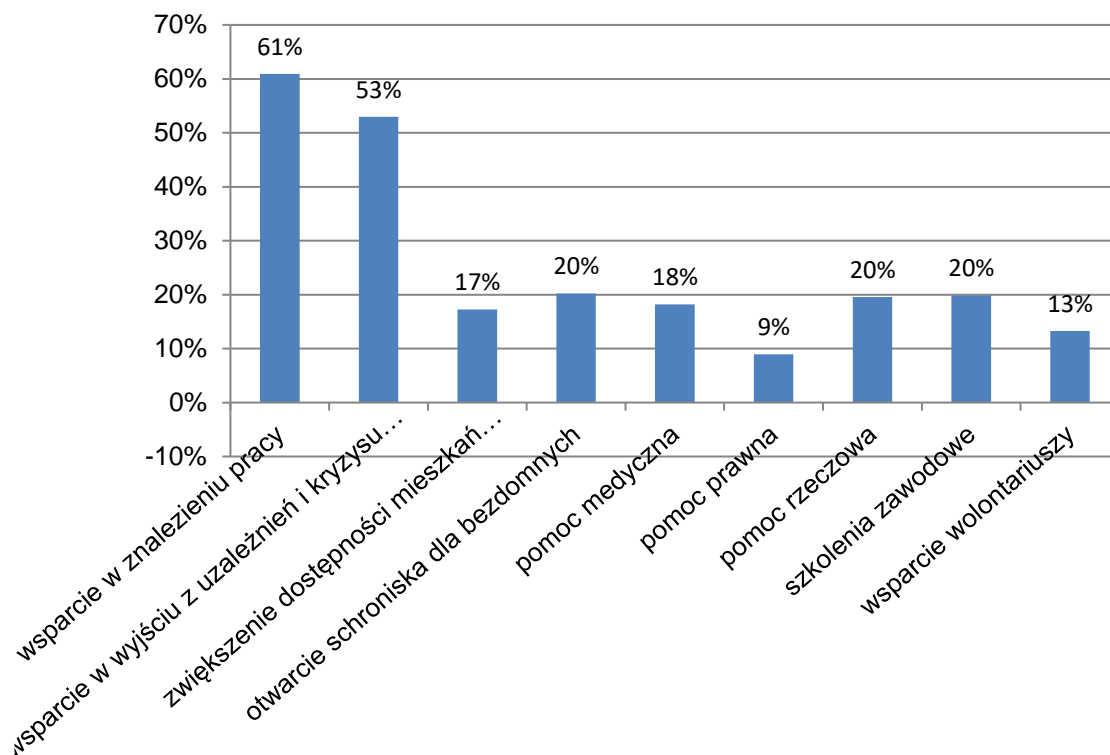

Podobnie jak w przypadku osób z niepełnosprawnościami zbadano też opinię o **dotkliwości wybranych problemów społecznych, z którymi borykają się osoby starsze w gminie Łobez**. Tu prawie 2/3 badanych wskazało na izolację społeczną - poczucie samotności oraz utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki. Równie istotnym okazuje się być w gminie Łobez problem braku opieki ze strony rodziny, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych dla osób starszych. Najmniejszą wagę przykładano natomiast w kontekście problemów ludzi starszych do niemożności decydowania o swoich sprawach, czy przemocy ze strony osób bliskich (poniżanie, bicie, zabieranie pieniędzy z emerytury bez zgody itp.).

Jako ostatni temat poruszono zagadnienie bezdomności w gminie Łobez. Zapytano mieszkańców o **działania, jakie byłyby najskuteczniejszym wsparciem dla osób bezdomnych w gminie**. Ponad połowa badanych mieszkańców upatruje możliwość wsparcia bezdomnych poprzez pomoc w znalezieniu pracy czy też wsparcie w wyjściu z uzależnień i kryzysu zdrowia psychicznego. Niespełna co 10. badany wskazywał na pomoc prawną jako skuteczne wsparcie w przełamywaniu problemu bezdomności w gminie Łobez.

Na pytanie o charakterze uzupełniającym: Czy według Pana/Pani na terenie gminy Łobez oprócz ww. usług istnieje **potrzeba zainicjowania nowych dotąd nieoferowanych form pomocy?** wskazywano m.in. na:

- ośrodki dziennego pobytu dla dzieci i młodzieży
- klub dzienny dla osób starszych;
- działania międzypokoleniowe;
- szkoła podstawowa dla dzieci z niepełnosprawnością;
- poszerzenie usług opiekuńczych;
- umożliwienie dojazdu do różnych instytucji;
- świetlica miejska;
- rehabilitacja w domu;
- koła zainteresowań dla dzieci jak i dla dorosłych;
- pomoc w kontaktach z urzędami i instytucjami;
- dla osób starszych pomoc w obsłudze płatności on-line;

- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci;
- miejsca aktywności i organizacji czasu wolnego i rozwój pasji;
- brak ośrodka wsparcia dla osób doświadczających przemocy oraz programów wspierających dla nich;
- dom dla bezdomnych matek;
- hospicjum stacjonarne/ centrum opiekuńcze.

Indywidualne ankiety z 8 klientami pomocy społecznej

Badania ankietowe przeprowadzone metodą *mix-mode*, w hybrydowej formule łączącej techniki CAW i CATI uzupełniono badaniami ankietowymi przeprowadzonymi wśród 8 klientów Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łobzie. Było to 4 mężczyzn i 4 kobiety, 4 posiadało wykształcenie zasadnicze, 2 podstawowe, 1 średnie i 1 wyższe. Były to osoby w przedziale wiekowym 18- powyżej 65 lat. Ankieta składała się z 13 pytań dobranych pod wskazaną grupę docelową. Respondenci udzielili następujących odpowiedzi na zadane pytania.

Ankietowani na pytanie: „Jakie działania w największej mierze poprawiłyby Pana/Pani zdaniem sytuację rodzin z dziećmi w lokalnej społeczności?” udzielili następujących odpowiedzi: 4 ankietowanych wskazało zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych), również 4 wskazało szerszą ofertę spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi.

1. Jakie działania w największej mierze poprawiłyby Pana/Pani zdaniem sytuację rodzin z dziećmi w lokalnej społeczności? <i>(zadać pytanie jeśli respondent posiada pod opieką dzieci)</i>	Odpowiedzi
a) zwiększenie bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych)	4
b) szersza oferta spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi	4
c) wsparcie, poradnictwo specjalistyczne, edukacja rodzin z dziećmi	1
d) stypendia i zasiłki szkolne	1
e) usługi związane z poprawą relacji w rodzinie - rozwiązywanie problemów małżeńskich i wychowawczych	1

W przypadku pytania „Jakie są Pana/Pani zdaniem główne przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego?” największe uznanie 3 ankietowanych zyskały niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze, przepracowanie (np. konieczność pracy na więcej niż jeden etat, konieczność jednoczesnej opieki nad dziećmi i własnymi starymi rodzicami itp.).

Na uzależnienia, przemoc domową i rozpad rodziny (rozwód lub separacja) ubóstwo wskazało po 2 ankietowanych.

2. Jakie są Pana/Pani zdaniem główne przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego? <i>(zadać pytanie jeśli respondent posiada pod opieką dzieci)</i>	Odpowiedzi
a) uzależnienia	2
b) brak pracy	
c) niskie umiejętności rodzicielskie/wychowawcze przepracowanie (np. konieczność pracy na więcej niż jeden etat, konieczność jednoczesnej opieki nad dziećmi i własnymi starymi rodzicami itp.)	3
d) przemoc domowa	2
e) rozpad rodziny (rozwód lub separacja) ubóstwo	2
f) .tzw. konflikt pokoleń —zmiany mentalności, kultury i technologii utrudniające komunikację między pokoleniami	1
g) niechciane lub zbyt wczesne rodzicielstwo	1
h) niepełnosprawność/długotrwała choroba (fizyczna lub psychiczna) dziecka niepełnosprawność /długotrwała choroba (fizyczna lub psychiczna) rodzica	
i) wielodzietność	
j) rodzina niepełna (nieobecność jednego z rodziców z dowolnej przyczyny)	1

Poproszono także respondentów o wskazanie jednego z zaproponowanych pakietu usług w pomocy społecznej, który najbardziej przyczyni się do poprawy funkcjonowania rodzin/osób przeżywających trudności na terenie gminy Łobez.

Najwięcej ankietowanych 6 wskazało na pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie (zapomoga, zasiłek lub narzędzia pracy dla osób, które potrzebują finansowo "stanąć na własnych nogach"). Po 4 ankietowanych wskazało usługi opiekuńcze dla osób samotnych i mniej sprawnych (higiena, pielęgnacja, ułatwianie kontaktu z otoczeniem, pomoc w codziennych czynnościach) oraz schronisko lub dom dla bezdomnych.

3. Który zaproponowany pakiet usług w pomocy Społecznej najbardziej przyczyni się Pana/Pani zdaniem do poprawy funkcjonowania rodzin/osób przeżywających trudności na terenie Gminy Łobez?	Odpowiedzi
a) pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie (zapomoga, zasiłek lub narzędzia pracy dla osób, które potrzebują finansowo "stanąć na własnych nogach")	6
b) interwencja kryzysowa (przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie osobom/rodzinom w stanie kryzysu)	1
c) pomoc pieniężna na usamodzielnienie (połączone z indywidualnym planem usamodzielnienia; dla osób, które opuszczają domy samotnej matki, domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży, zakłady wychowawcze lub poprawcze) .	1
d) praca socjalna (indywidualnie dostosowana pomoc konkretnego pracownika socjalnego dla wzmocnienia samodzielności i aktywności)	
e) poszerzenie oferty poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, rodzinnego, zawodowego) na terenie gminy i powiatu	2
f) dom dla matek z małymi dziećmi i kobiet w ciąży będących w trudnej sytuacji życiowej	1
g) mieszkania chronione(dla osób z chorobą lub niepełnosprawnością, cudzoziemców w potrzebie, osób opuszczających rodziny zastępcze lub zakłady wychowawcze)	3
h) usługi opiekuńcze dla osób samotnych i mniej sprawnych(higiena, pielęgnacja, ułatwianie kontaktu z otoczeniem, pomoc w codziennych czynnościach)	4
i) schronisko lub dom dla bezdomnych	4
j) wolontariat opiekuńczy dla osób w sytuacjach kryzysowych jako pomoc doraźna	1
k) poszerzenie lub poprawa jakości wsparcia z organizacjami pozarządowymi(stowarzyszeniami i fundacjami)	

l) specjalistyczne usługi opiekuńcze (ściśle związane ze schorzeniami)	
m) grupy samopomocowe.	

Na pytanie „Jakie problemy dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najpoważniejsze na terenie gminy Łobez?”, 5 ankietowanych wskazało na brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego, a 3 nienadążanie za nauką szkolną lub poczucie bezsensu nauki.

4. Jakie problemy dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najpoważniejsze terenie Gminy Łobez? <i>(zadać pytanie jeśli respondent posiada pod opieką dzieci)</i>	Odpowiedzi
a) brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego	5
b) brak wsparcia i kontroli rodziców	1
c) brak pozytywnych wzorców i autorytetów	
d) kryzys zdrowia psychicznego (np. depresja, lęki, bezsenność, nasilona agresja)	1
e) alkohol i papierosy	2
f) inne uzależnienia (np. od gier komputerowych)	
g) nienadążanie za nauką szkolną lub poczucie bezsensu nauki	3
h) niewystarczające działania świetlic szkolnych w zakresie zapewnienia opieki dzieci i młodzieży w godzinach pozalekcyjnych	2
i) brak poczucia perspektyw na przyszłość	1
j) przemoc szkolna	
k) nękanie w internecie	
l) poczucie poniżenia na tle statusu majątkowego	
m) przemoc domowa	

Na pytanie: „Czy w Pana/Pani bliskim otoczeniu (sąsiedztwo, krąg znajomych, parafia, rodziny kolegów i koleżanki dziecka) istnieje zjawisko przemocy domowej?” połowa ankietowanych odpowiedziała, iż zna osobiście takie rodziny.

5. Czy w Pana/Pani bliskim otoczeniu (sąsiedztwo, krąg znajomych, parafia, rodziny kolegów i koleżanek Pana/Pani dziecka) istnieje zjawisko przemocy domowej?	Odpowiedzi
---	------------

a) słyszałem/am o takich przypadkach, ale nie znam osobiście tych rodzin	2
b) znam osobiście takie rodziny	4
c) w ogóle nie słyszałem/am o takich przypadkach	
d) przemoc to problem w mojej własnej rodzinie	2

Na zadane pytanie o najważniejsze przyczyny występowania problemu uzależnień na terenie gminy Łobez, największa liczba ankietowanych - 5 wskazała na stres, po 4 na bezrobocie oraz konflikt rodzinny/ rozpad rodziny. Nieostrzegane nieco przez respondentów wydają się być jako przyczyny uzależnień: „bycie wychowanym przez rodzica lub opiekuna borykającego się z nałogami”, „łatwy dostęp do używek narkotycznych” oraz „nieradzenie sobie z chorobą lub niepełnosprawnością” – nikt z badanych nie wskazał na takie przyczyny.

6. Jakie są Pana/Pani zdaniem najważniejsze przyczyny występowania problemu uzależnień na terenie Gminy Łobez?	Odpowiedzi
a) bezrobocie	4
b) utrata pracy	1
c) rozpoczynanie stosowania używek w zbyt młodym wieku	3
d) samotność	2
e) konflikt rodzinny/ rozpad rodziny.	4
f) bycie wychowanym przez rodzica lub opiekuna borykającego się z nałogami	
g) indywidualne skłonności do popadania w nałogi	2
h) błędy wychowawcze rodziców	
i) stres	5
j) łatwy dostęp do używek narkotycznych	
k) sytuacja kryzysowa np. utrata osoby bliskiej	2
l) nieradzenie sobie z chorobą lub niepełnosprawnością	

Pośród działań jakie powinny być przede wszystkim podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w gminie Łobez największe uznanie (7 ankietowanych) zyskała pomoc psychologiczno-terapeutyczna oraz (*ex aequo* po 5

ankietowanych) tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA oraz pomoc medyczną.

7. Jakie działania powinny być przede wszystkim podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin w Gminie Łobez?	Odpowiedzi
a) profilaktyka dzieci i młodzieży szkolnej	1
b) tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia, klubów AA	5
c) szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego	
d) pomoc psychologiczno-terapeutyczna	7
e) kształtowanie świadomości wśród osób dorosłych	1
f) pomoc prawna	1
g) pomoc medyczna	5
h) pomoc rzeczowa	1

Wśród najpoważniejsze problemów, przez które członkowie lokalnej społeczności popadają w ubóstwo większość ankietowanych wskazało na brak pracy. Z kolei bez wskazań pozostały problemy „brak możliwości zdobycia kompetencji istotnych na nowoczesnym rynku pracy”, „niedostosowanie edukacji profesjonalnej, programów aktywizacji zawodowej oraz ofert i zakładów pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością” oraz „nieplanowana wielodzietność”.

8. Jakie są Pana/Pani zdaniem najpoważniejsze problemy, przez które członkowie lokalnej społeczności popadają w ubóstwo?	Odpowiedzi
a) uzależnienia	1
b) brak pracy	6
c) niechęć do pracy	2
d) dziedziczenie ubóstwa (pochodzenie z ubogiej rodziny)	1
e) choroby przewlekłe i problemy ze zdrowiem psychicznym	2
f) nieuczciwe praktyki pracodawców (np. zatrudnianie na czarno za nielegalnie niską stawkę, zaleganie z wypłatami)	2
g) brak wykształcenia	2
h) brak możliwości zdobycia kompetencji istotnych na nowoczesnym rynku pracy	
i) niedostosowanie edukacji profesjonalnej, programów aktywizacji zawodowej oraz ofert i zakładów pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnością	

j) brak wsparcia ze strony najbliższych	2
k) nieplanowana wielodzietność	
l) rozpad rodziny	1
m) tzw. wykluczenie cyfrowe (nieumiejętność obsługi komputera, brak stabilnego dostępu do internetu, niemożność podjęcia pracy zdalnej online).	1

Ankietowani w pytaniu o obszary funkcjonowania ochrony zdrowia w gminie Łobez, które najbardziej wymagają rozwoju i poprawy najczęściej wskazywali na dostęp do badań diagnostycznych (USG, EKG, EEG, RTG itd.) oraz dostęp do lekarzy specjalistów (np. kardiolog, ortopeda, laryngolog). Nikt z badanych natomiast nie zwrócił uwagi na: czas dojazdu karetek pogotowia, edukację o zdrowym stylu życia, poradnictwo zdrowia psychicznego, edukację seksualną i planowanie rodziny, opiekę dentystyczną czy edukację o dobrych praktykach dla chorych na częste choroby przewlekłe.

9. Które obszary funkcjonowania ochrony zdrowia w Gminie Łobez najbardziej wymagają rozwoju i poprawy?	Odpowiedzi
a) dostęp do badań diagnostycznych (USG, EKG, EEG, RTG itd.)	7
b) dostęp do badań profilaktycznych i przesiewowych (mammografia, badania słuchu i wzroku, kolonoskopia, cytologia itd.)	2
c) czas dojazdu karetek pogotowia	
d) opieka nad ciężarnymi i noworodkami	1
e) dostęp do rehabilitacji i fizjoterapii	2
f) dostęp do lekarzy specjalistów (np. kardiolog, ortopeda, laryngolog)	7
g) dostęp do opieki zdrowotnej w szkołach (pielęgniarka szkolna,	1
h) badanie wzroku i zębów dzieci, gimnastyka korekcyjna,	1
i) materiały higieniczne	1
j) edukacja o zdrowym stylu życia (diecie, ruchu, higienie psychicznej, jakości snu itp.)	
k) dostęp do wizyt domowych	2
l) poradnictwo zdrowia psychicznego	
m) edukacja seksualna i planowanie rodziny	
n) opieka dentystyczna	

o) edukacja o dobrych praktykach dla chorych na częste choroby przewlekłe (np. cukrzycę, astmę, zwyrodnienia stawów, nadciśnienie, choroby zapalne).	
--	--

Na pytanie o pakiet usług, który ułatwiłby osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom codzienne życie oraz pełniejszy udział w życiu społecznym, 3 ankietowanych wskazało na zapewnienie większego dostępu do istniejących usług opiekuńczych (opiekun osoby starszej, opiekun osoby z niepełnosprawnością lub potrzebującej opieki w wyniku choroby). Kolejnych 2 wskazało na zapewnienie mobilnych usług sanitarnych np. pranie, sprzątanie, mycie, fryzjer.

10. Jaki pakiet usług ułatwiłby osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz ich rodzinom codzienne życie oraz pełniejszy udział w życiu społecznym? <i>(zadać pytanie jeśli respondent jest niepełnosprawny lub opiekuje się osobą niepełnosprawną lub jest w wieku 65+)</i>	Odpowiedzi
a) zapewnienie większego dostępu do istniejących usług opiekuńczych (opiekun osoby starszej, opiekun osoby z niepełnosprawnością lub potrzebującej opieki w wyniku choroby)	3
b) zapewnienie dostępu do mobilnych usług doradczych - prawników, psychologów, terapeutów, pracowników socjalnych, dietetyków	1
c) zapewnienie usług opieki wytchnieniowej —wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych (w tym rodziców).	
d) zapewnienie dostępu do mobilnych usług towarzyszenia (wspólnego spędzania czasu) ograniczających poczucie samotności i izolacji środowisku zamieszkania (usługi sąsiedzkie, wolontaryjne)	1
e) zapewnienie mobilnych usług sanitarnych np. pranie, sprzątanie, mycie, fryzjer.	2

Ankietowani na pytanie „Jakie są najbardziej dotkliwe problemy społeczne, z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami w gminie Łobez?” wskazali kolejno: 3 ankietowanych utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki a kolejne z największą liczbą 2 ankietowanych wskazało ograniczenia transportowe (niemożność podróżowania, załatwiania spraw poza domem itp.)

11. Jakie są najbardziej dotkliwe problemy społeczne, z którymi borykają się osoby z niepełnosprawnościami w gminie Łobez? (zadać pytanie jeśli respondent jest niepełnosprawny lub opiekuje się osobą niepełnosprawną)	Odpowiedzi
a) bariery architektoniczne	1
b) brak odpowiednich ofert pracy	1
c) utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	3
d) ograniczenia transportowe (niemożność podróżowania, załatwiania spraw poza domem itp.)	2
e) izolacja społeczna —poczucie samotności	
f) niedostosowanie sposobów komunikacji do niedowidzących i niedosłyszących	
g) utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych	
h) utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	1
i) problemy psychiczne	
j) utrudniony dostęp do rehabilitacji domowej	
k) brak akceptacji w środowisku rodzinnym	
l) odbieranie możliwości decydowania o swoich sprawach (np. dzieciinne traktowanie w sytuacjach społecznych, kontaktowanie się tylko z opiekunem, a nie z właściwą osobą)	
m) brak dostosowania informacji i wydarzeń do ich potrzeb.	1

Pytając o działania jakie byłyby najskuteczniejszym wsparciem dla osób bezdomnych w gminie Łobez, ankietowani wskazali kolejno; wsparcie w znalezieniu pracy, zwiększenie dostępności mieszkań chronionych oraz pomoc rzeczową.

12. Jakie działania byłyby najskuteczniejszym wsparciem dla osób bezdomnych w gminie Łobez? (zadać pytanie jeśli respondent	Odpowiedzi
---	------------

<i>jest bezdomny lub korzysta z pomocy OPS ze względu na problemy mieszkaniowe)</i>	
a) wsparcie w znalezieniu pracy	1
b) wsparcie w wyjściu z uzależnień i kryzysu zdrowia psychicznego	
c) zwiększenie dostępności mieszkań chronionych	1
d) otwarcie schroniska dla bezdomnych	
e) pomoc medyczna	
f) pomoc prawna	
g) pomoc rzeczowa	1
h) otwarcie publicznej łaźni	
i) wsparcie wolontariuszy	

Ankietowani będący w wieku powyżej 65 roku na pytanie „Jakie są najbardziej dotkliwe problemy społeczne, z którymi borykają się osoby starsze w gminie Łobez?” odpowiedzieli; izolacja społeczna — poczucie samotności utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki oraz ubóstwo.

13. Jakie są najbardziej dotkliwe problemy społeczne, z którymi borykają się osoby starsze w gminie Łobez? (zadać pytanie jeśli respondent jest w wieku 65+)	Odpowiedzi
a) izolacja społeczna —poczucie samotności utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki	1
b) ubóstwo	1
c) brak opieki ze strony rodziny utrudniony dostęp do usług opiekuńczych	
d) niedobór miejsc w placówkach stałego pobytu dla osób starszych (domach spokojnej starości)	
e) brak dedykowanych dla seniorów ofert spędzania czasu wolnego	
f) niewystarczająca dostępność lub wady opieki hospicyjnej niedostosowanie do zmieniających się warunków społecznych dyskryminacja ze względu na wiek - dziecinne traktowanie,	
g) niemożność decydowania o swoich sprawach przemoc ze strony osób bliskich (ponizanie, bicie, zabieranie pieniędzy z emerytury bez zgody itp.)	

6. Rekomendacje

Na podstawie dokonanej analizy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej oraz przeprowadzonych badań ilościowych (ankiety) oraz jakościowych (wywiady) w zakresie usług społecznych zostały sformułowane rekomendacje. Poniżej znajdują się rekomendacje co do dalszych działań na terenie gminy i miasta Łobez.

Wnioski	Rekomendacje
Demografia	
<p>Od roku 2016 w Gminie odnotowuje się stały spadek liczby ludności. Mała liczebność roczników młodych, będzie prawdopodobnie skutkować jeszcze mniejszą liczbą urodzeń w przyszłości. Jednocześnie zwiększa się liczebność roczników starszych, czyli obserwuje się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Ponadto Gmina Łobez od kilku lat odnotowuje ujemny przyrost naturalny.</p>	<p>Usługi społeczne w gminie powinny odpowiadać na wyzwania związane z niekorzystnymi trendami demograficznymi. Ze względu na zjawisko starzenia się populacji konieczna jest kontynuacja przemyślanej polityki senioralnej.</p> <p>Pożądane jest tworzenie atrakcyjnej oferty usług dla pozostałych grup odbiorców, w tym m.in. młodzieży, czy rodzin z dziećmi, które sprzyjać będą zapewnieniu wysokiej jakości życia w gminie i mieście Łobez. Działania takie dają szansę na spowolnienie procesu depopulacji mieszkańców Gminy.</p>
Polityka prorodzinna, wspieranie rodziny, system pieczy zastępczej i pomoc społeczna	
<p>Relatywnie duża liczba rodzin korzysta ze świadczeń MGOPS i tendencja ta nie maleje. W ostatnich 2 latach ta liczba przekracza ponad 500 rodzin rocznie. Największymi problemami społecznymi w Gminie są powiązane ze sobą ubóstwo i bezrobocie. Liczba osób niepełnosprawnych i długotrwale bądź ciężko chorych, również jest stosunkowo duża. Pomimo tego, iż pośród wyżej wymienionych problemów można dostrzec rokrocznie malejącą tendencję,</p>	<p>Dla dzieci i młodzieży - wzmocnić wszelkie inicjatywy, które budują wspólne więzi, integrują poza szkołą poza klubami sportowymi.</p> <p>Rozszerzać ofertę spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi.</p> <p>Zwiększyć zakres działań Placówek Wsparcia Dziennego, zwłaszcza w środowiskach wiejskich.</p>

<p>problemy te nadal pozostają aktualne i wskazane jest by Gmina oraz jednostki jej podległe kontynuowały działania, mogące je ograniczyć.</p> <p>Na terenie Gminy Łobez systematycznie maleje liczba osób pobierających świadczenia pieniężne wypłacane w związku z problemami życiowymi. Zauważalny jest także znaczny wzrost ilości wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych – świadczy to o pogłębiającym się problemie starzejącego się społeczeństwa oraz o potrzebie zapewnienia opieki nad osobami starszymi czy osobami z niepełnosprawnościami.</p> <p>Wyraźnie maleje liczba rodzin objętych pracą socjalną.</p> <p>Na terenie gminy są osoby starsze wymagające wsparcia, które świadczone jest w ramach usług opiekuńczych, ale z biegiem czasu usługi stają się niewystarczające.</p> <p>W okresie ostatnich 5 lat zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny. Głównymi powodami objęcia opieką asystenta jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie oraz przemoc w rodzinie.</p>	<p>Rozwijać usługi związane ze wsparciem, poradnictwem specjalistycznym i edukacją rodzin z dziećmi.</p> <p>Dla rodzin zastępczych udostępnić usługi poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne, itp.) oraz wspierające szeroko rozumiany rozwój rodzicielstwa zastępczego.</p> <p>Dla osób bezdomnych i borykających się z problemami mieszkaniowymi należy rozwijać mieszkalnictwo socjalne i komunalne, a także tworzyć mieszkania chronione (wspierane) dla osób potrzebujących.</p>
---	---

Działania przeciwprzemocowe i problem uzależnień

<p>Widać wyraźnie tendencję wzrostową w tym obszarze, co może świadczyć z jednej strony o nasilającym się zjawisku przemocy i/ lub też o rosnącej świadomości i coraz częstszym ujawnianiu tego problemu. Przemocy dopuszczają się głównie mężczyźni. Przemoc, do której dochodzi w rodzinie współwystępuje z innymi problemami</p>	<p>Oprócz prowadzenia działań miękkich takich jak kampanie i uświadamianie, należy umożliwić leczenie uzależnień.</p> <p>Dla ochrony osób młodych (dzieci i młodzieży) należy wdrażać profilaktykę na poziomie szkoły oraz stworzyć ofertę usług/ pomocy psychologiczno-terapeutycznej.</p>
---	---

<p>społecznymi, szczególnie nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Szczególną uwagę należy zwrócić na problem przemocy wśród dzieci – tutaj obserwuje się wzrost liczby uczniów szkoły podstawowej i ponadpodstawowej deklarujących, iż doświadczyli kiedykolwiek przemocy.</p> <p>Nieznacznie zwiększyła się liczba mieszkańców sięgających po alkohol. Zwiększa się również problem sięgania po substancje psychoaktywne wśród młodszych grup wiekowych.</p> <p>Uczniowie coraz więcej czasu poświęcają na nowe media: komputer, Internet, telefony komórkowe czy gry komputerowe oraz nie zawsze zdają sobie sprawę z zagrożeń wynikających z korzystania z tych mediów.</p>	<p>Dążyć do zwiększenia liczby specjalistów w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.</p>
<p>Przeciwdziałanie bezrobociu</p>	
<p>Aktualnie odnotowuje się relatywnie niski poziom bezrobocia w Gminie, przy czym nieproporcjonalnie więcej bezrobotnych zamieszkiwało na wsi.</p>	<p>Wzmocnić działania dedykowane osobom długotrwale bezrobotnym, dziedziczącym bezrobocie (zwłaszcza na obszarach popegeerowskich), wykorzystując w tym celu m.in. podmioty ekonomii społecznej.</p> <p>Dążyć do aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Wsparcie seniorów oraz osób niepełnosprawnych</p>	
<p>Usługi opiekuńcze skierowane są do osób starszych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Na terenach wiejskich pomoc osobom starszym świadczona jest w ramach pomocy sąsiedzkiej i zawieranych umów zleceń przez mieszkańców danej wsi. Gmina korzysta ze</p>	<p>Rozwijać usługi dla seniorów, zwłaszcza usługi sąsiedzkie świadczone w środowisku lokalnym dla osób niesamodzielnych. Dobrym rozwiązaniem jest wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej, np. istniejących CIS czy spółdzielni socjalnych.</p> <p>Należy także oprócz poszerzania zakresu usług zwiększyć przede wszystkim ich</p>

<p>wsparcia rządowego dedykowanego osobom starszym, np. Opieka 75+, Senior+.</p> <p>Od roku 2018 na terenie gminy działa również Spółdzielnia Socjalna "Tacy Sami", która zajmuje się usługami z zakresu usług opiekuńczych świadczonych m.in seniorom oraz osobom niepełnosprawnym. Ponadto spółdzielnia prowadzi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego.</p> <p>Wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami świadczą w Gminie Łobez Środowiskowy Dom Samopomocy w Łobzie, Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Stowarzyszenie „Współistnienie” z siedzibą w Łobzie. W ramach MGOPS działa także Centrum Rehabilitacji, które nastawione jest szczególnie na rehabilitację dzieci i młodzieży z różnymi dysfunkcjami organizmu.</p>	<p>dostępność, w szczególności na obszarach wiejskich.</p> <p>Rozważyć rozszerzenie usług opiekuńczych i rehabilitacji w domu seniorów.</p> <p>Rozwijać pomoc przy poruszaniu się w nowoczesnej technologii np. jak obsłużyć smartfon, jak skorzystać z bankomatu. Powinna być też świadczona na obszarze gminy pomoc prawnika osobom starszym.</p> <p>Wykorzystać potencjał seniorów (np. nauczycieli) dla rozwijania integracji międzypokoleniowej.</p> <p>Dla Osób z niepełnosprawnościami podjąć działania ułatwiające dostęp do lekarzy specjalistów i diagnostyki.</p> <p>Wprowadzić usługi możliwie niwelujące ograniczenia transportowe (niemożność podróżowania, załatwiania spraw poza domem itp.) – np. lokalne taxi dla OzN, z którego korzystać mogliby również w określonych przypadkach seniorzy.</p> <p>Dążyć do niwelowania bariery architektonicznych, a przy nowych inwestycjach, remontach stosować zasady uniwersalnego projektowania.</p>
<p>Edukacja publiczna</p>	
<p>Na obszarze Gminy funkcjonuje cały przekrój oferty edukacyjnej: 1 przedszkole oraz 2 punkty przedszkolne, 4 szkoły podstawowe, 2 zespoły szkół ponadpodstawowych, Ośrodek Szkolenia i Wychowania w Łobzie, a także placówki niepubliczne. Ponadto, w Gminie funkcjonują 2 niepubliczne żłobki, ale zabezpieczenie liczby miejsc opieki dziennej</p>	<p>Dążyć do zwiększenia bazy placówek opiekuńczo-wychowawczych (żłobków, przedszkoli, klubów dziecięcych), zwłaszcza na obszarach wiejskich.</p> <p>Rozszerzyć dostępność usług dla dzieci i młodzieży (np. zajęć pozaszkolnych) również na obszarach wiejskich w gminie.</p>

dla najmłodszych dzieci jest niewystarczające.	
Ochrona zdrowia	
Zabezpieczenie podstawowej opieki zdrowotnej w gminie Łobez dokonuje się poprzez świadczenie usług przez: 5 NZOZ, 1 przychodnię, ponad 10 poradni specjalistycznych. Ponadto, na terenie gminy Łobez funkcjonuje zespół ratownictwa medycznego Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Szczecinie. Z drugiej strony mieszkańcy narzekają na brak w Łobzie pediatrów, różnych specjalistów w tym psychiatry dziecięcego, twierdzą, że prawie na każde badanie trzeba udać się poza miejsce zamieszkania.	Przede wszystkim dążyć do zwiększenia dostępności do opieki specjalistycznej.
Centrum Usług Społecznych	
Brak usług najbardziej odczuwalny jest na terenach wiejskich. Brak możliwości lub utrudniony dojazd osób starszych, chorych i niepełnosprawnych do miejsc gdzie świadczone są usługi. BRAK MOŻLIWOŚCI DOJADU OSÓB STRASZYCH I CHORYCH. SAMOCHÓD JEST KONIECZNY Dotychczas instytucje świadczące usługi społeczne na terenie gminy często charakteryzują się nienajlepszą infrastrukturą, małymi pomieszczeniami, niskim poziomem finansowania. Identyfikuje się także braki kadrowe – o ile poziom wykształcenia i kompetencji jest zadawalający i oceniany wysoko, o tyle	Dążąc do rozwijania wachlarza usług społecznych należy pamiętać o ich dostępności dla wszystkich mieszkańców gminy, zarówno tych żyjących na terenach wiejskich, jak i tych, którzy mają ograniczoną możliwość swobodnego przemieszczania się. Brak samochodu nie może być przeszkodą w dostępności do usług. Należy rozważyć stworzenie usługi w postaci lokalnego Taxi, transportu na telefon - dla seniorów, ludzi chorych i niepełnosprawnych, co pozwoli im na równi z pozostałymi mieszkańcami korzystać z oferty CUS. Przyszły CUS powinien mieć specjalistów terapeutów od uzależnień, psychologów. Z punktu widzenia PCPR, CUS powinien oferować usługi i świadczyć działania, które

<p>niedobór występuje w liczbie pracowników, zwłaszcza w kontekście rozwijania nowych usług i oferowania ich wszystkim mieszkańcom gminy.</p>	<p>wspartyby rodzinę biologiczną w zapobieganiu umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>Należy wykorzystać potencjał funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej przy tworzeniu i rozwijaniu usług w ramach tworzonego CUS.</p> <p>Pożądane byłoby wejście CUS w rolę podmiotu tworzącego i egzekwującego standardy w celu zapewnienia odpowiedniej jakości usług, zwłaszcza usług sąsiedzkich.</p> <p>Należy dążyć do zwiększenia zasobów materialnych instytucji, a w szczególności lokalowych, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w jakości i dostępności świadczonych usług.</p> <p>Należy wzmocnić potencjał kadrowy – zwiększyć zatrudnienie. Rozwój usług społecznych nie może się wiązać z dociążaniem zatrudnionych już pracowników.</p> <p>Rekomenduje się utworzenie systemu wsparcia usługodawców przez CUS. Proponuje się oddelegowanie osoby i/lub wyodrębnienie komórki organizacyjnej w ramach CUS, która pomagałaby realizatorom usług np. w sprawach administracyjnych, ale również merytorycznych.</p> <p>Zgodnie z ideą CUS, usługi społeczne powinny zostać uspołecznione, czyli obudowane aktywnością mieszkańców. W tym kontekście szczególnie istotną rolę pełnić będą organizatorzy społeczności lokalnej, działający na zmotywowanie i włączania (różnych grup) mieszkańców.</p>
---	---